

Trybuna Górnicza

Tygodnik

24 listopada 1994 • Nr 25

W najbliższy czwartek Trybuna Górnicza ukaże się w zwiększonej objętości z barbórkowymi, atrakcyjnymi materiałami. Zachęcamy do lektury.

KRAJOWEGO KOMPLEKSU PALIWOWO-ENERGETYCZNEGO

SZANSE I ZAGROŻENIA

KRAJOWA energetyka stanęła ostatnio przed dwoma poważnymi wyzwaniami. Jednym z nich jest problem kosztów pozyskania energii elektrycznej dostarczanej do krajowego systemu elektroenergetycznego, drugim zaostrożone normy emisji pyłów i tlenków siarki obowiązujące po 1997 roku. Oba te zagadnienia wiążą się ściśle z jakością węgla dostarczanego energetyce oraz cenami, które energetyka zapłacić musi za węgiel. Przyglądnijmy się dzisiaj problemowi kosztów pozyskania energii elektrycznej, i temu jak wpływają na możliwą

do zapłacenia cenę za węgiel kamienny.

Obecnie rachunek kosztów w systemie elektroenergetycznym uwzględnia urzędowe ceny energii elektrycznej ustalone w projektach budżetu państwa. W zapisach budżetowych przewiduje się terminy i skalę wzrostu cen energii elektrycznej. Wychodząc z tej wielkości prowadzi się rachunek ekonomiczny niejako od tyłu. Urzędowa cena energii elektrycznej wyznacza kwotę, jaką system elektroenergetyczny uzyska ze sprzedaży energii elektrycznej np. w skali roku.

dokończenie na str. 4

GÓRNICZE INTERESY W CHINACH

OD 10 DO 18 LISTOPADA br. na zaproszenie Ministra Przemysłu Węglowego Chińskiej Republiki Ludowej przebywała w Chinach delegacja polskiego górnictwa węglowego na czele z podsekretarzem stanu w Ministerstwie Przemysłu i Handlu Herbertem Gabrysiem. W jej skład wchodził m.in. przedstawiciel Katowickiego Holdingu Węglowego, Kopexu i PAWK.

Przeprowadzono bardzo interesujące i owocne rozmowy określające kierunki dalszej, korzystnie dla obu stron rozwijającej się ostatnio współpracy. Podczas pobytu przedstawiciele Katowickiego Holdingu Węglowego i Kopexu podpisali umowy o współpracy m.in. w dziedzinie wymiany doświadczeń i kadr. Strona chińska zobowiązała się do zakupienia w Polsce wyposażenia jednej ściany oraz dokonania restrukturyzacji techniczno-technologicznej i organizacyjnej jednej z chińskich kopalń w oparciu o polskie doświadczenia.

Ustalono też terminy i harmonogram spotkań stałych komisji: węglowej i energetycznej.

W PAŹDZIERNIKU utrwały się korzystne tendencje w zakresie wyników ekonomiczno-finansowych górnictwa węgla kamiennego. Sprzedaż węgla ogółem w październiku br. wyniosła 11667 tysięcy

cy i była wyższa w porównaniu do osiągniętej w październiku ub. roku o 5,7 proc. Przy niższej sprzedaży na eksport o 8,5 proc. w październiku wystąpiła zwiększona sprzedaż węgla w kraju o 9,9 proc. Za 10 miesięcy br. łączna sprzedaż węgla osiągnęła poziom 104,9 mln ton tj. na równi z analogicznym okresem ubiegłego roku. W kraju zrealizowano sprzedaż w wysokości 82,3 mln ton tj. o 1,8 mln ton mniej, podczas gdy wysyłki na eksport wyniosły 22,6 mln ton i były wyższe o 8,1 proc. od analogicznego okresu ub. roku.

Wyższy poziom sprzedaży węgla w październiku był możliwy do zrealizowania dzięki wzrastającemu w ostatnich miesiącach wydobyciu węgla oraz systematycznemu obniżaniu ilości węgla zalegających na zwalach kopalń. Stan zwalów na koniec października wyniósł 2623 tys. ton i był niższy od stanu z września o 447 tys. ton oraz od stanu z października ub. roku o 1,1 mln ton.

su podrywa się ospale szeregi, zdegrustowane brakiem spektakularnych sukcesów, a już puszczanie w skarpetkach weszło na trwałe do słownika jako symbol współczesnej filozofii Janosika.

Złodziej w skarpetkach to jeszcze nie największe nieszczęście, a dyskomfort do przyjęcia.

Łapać złodzieja – to zawołanie, którym – z braku lepszego – od czasu do czasu



USUNĄĆ OGIEŃ SPÓD ZIEMI, ROZMOWA Z JÓZEFEM URBANCZYKIEM,

DYREKTOREM BTH „MECHANIZACJA”

str. 3

ZIELONA DOLINA

str. 4

NADZÓR GÓRNICZY

str. 4

WCZEŚNIEJ NA EMERYTURĘ

str. 5

WĘGLOWY RAPORT ONZ

str. 8

APOTEOZA JANOWA

Kazimierz Kutz: „To trzeba pokazać światu”



Fot. B. Kulakowski

NA UROCZYSTEJ sesji popularnonaukowej wieńczącej obchody 250-lecia Janowa Kazimierz Kutz powiedział: – Jak się ma takie warunki jak kopalnia „Wieczorek”, to trzeba je pokazać światu! Po czym wiele mówił o roli Śląska w kulturze, o krakowskim piśmie kulturalno-literackim „Nagłos”, którego ostatni, podwójny numer 15/16 w większości poświęcony jest śląskiej tematyce. Zakończył zaś swoje śląskie reminiscencje, przekazane z dużą swadą i olbrzymim poczuciem humoru, tezą, że po to, aby zaistnieć, aby być dostrzeżonym – trzeba wyjechać ze Śląska.

– Każdy człowiek – mówił twórca „Perły w koronie” – ma w swoim ży-

ciu pejzaż centralny, do którego wraca, od którego nie może się oderwać.

Znany malarz Franciszek Starowieyski, potomek Giesche, zaproponował ponoć, żeby z hałd zrobić Park Narodowy, co by potwierdzało tę opinię.

Apoteoza krajobrazu rodzinnego Janowa, jego kulturowa przestrzeń z symbolami bezpośrednio związanymi z kopalnią, to temat serdecznych wspomnień antropologa, prof. dr hab. Doroty Simonides. Jednakże przy tej okazji nie wspomnieć o Teofilu Ociece czy o Pawle Wróble lub o innych wspaniałych rzeźbiarzach, którzy na przekór pracy w podziemiu

dokończenie na str. 5



Stan na 22 listopada

Wydobycie

W listopadzie:

plan	7 767 756 t
wykonanie	7 905 688 t
	101,8%

Od początku roku:

plan	121 060 397 t
wykonanie	117 249 802 t
	96,9%

Eksport

W listopadzie:

wykonanie	1 646 903 t
-----------	-------------

Od początku roku:

wykonanie	24 832 301 t
-----------	--------------

Zwały

2 056 136 t

Wypadki

W listopadzie:

śmiertelne	3
ciężkie	3

Od początku roku:

śmiertelne	27
ciężkie	69

SPOTKANIE DYSKUSYJNE W WUG

WOKÓŁ NOWEGO PRAWA

PRZEDSTAWICIELE spółek węglowych i przedsiębiorstw Górniczej Izby Przemysłowo-Handlowej dyskutowali w Wyższym Urzędzie Górniczym pod przewodnictwem prezesa Mariana Filipka, wspólnie z dyrektorami departamentów i urzędów okręgowych o dotychczasowej realizacji nowego prawa geologicznego i górnictwa. Weszło ono w życie z początkiem września i doświadczenia zebrane do tego czasu nasunęły sporo wątpliwości i nieporozumień. Dał temu wyraz na spotkaniu poseł Ryszard Zając. Te wątpliwości dotyczą m.in. prawnego bytu przedsiębiorstw wykonawstwa górnictwa. Pracownicy obawiają się, że utrata przez te przedsiębiorstwa statusu tzw. odpowiedników zakładów górnictwa może utrudnić normalne funkcjonowanie np. PRG lub PBS, a także niekorzystnie wpłynąć na wysokość zaopatrzenia emerytalnego.

W dyskusji wyjaśniono te i inne nieporozumienia dotyczące m.in. wzajemnych stosunków między urzędami górnictwa a spółkami i kopalniami oraz samorządami lokalnymi, które w odniesieniu do górnictwa zyskały znaczne prerogatywy.

Sporo miejsca poświęcono aktom wykonawczym, których przewidziano do wykonania 29. Ogromna część z nich, bo 23, ogłoszona została przed wejściem w życie ustawy. Później wydane zostały następne, tak że brakuje jeszcze 3 aktów.

Niewątpliwie ich brak utrudnia skuteczne wdrażanie nowego prawa. Dlatego też w WUG powołany został specjalny zespół do analizy nowych regulacji prawnych. Zbierając będzie wszelkie uwagi i kontrowersje, wyjaśniać je, a także interpretować te postanowienia, które budzą szczególne wątpliwości. (w)

PRYWATYZACJA POLSKIEGO WĘGLA?

W USTRONI-ZAWODZIU rozpoczęła się dziś dwudniowa konferencja naukowa „Prywatyzacja polskiego węgla?”, zorganizowana przez Wydział Górnictwa i Geologii Politechniki Śląskiej.

Debatujący pospolu naukowcy i praktycy zaprezentują i poddadzą problem wszechstronnej analizie, oceniając go zarówno od strony szans, jak i zagrożeń niesionych z przemianami prywatyzacyjnymi. W pierwszej części obrad przewidziano 11 referatów. Tematami obejmują one m.in. warunki i możliwości

prywatyzacji kopalń węgla kamiennego, udział banków komercyjnych w tym procesie, jego podstawy prawne, system zarządzania w warunkach transformacji, modele i struktury kopalń, a także prywatyzacyjne doświadczenia niemieckie i brytyjskie, tudzież perspektywy współpracy międzynarodowej.

Drugi dzień obrad będzie podporządkowany dotychczasowym własnym doświadczeniom spółek i kopalń.

Relację z obrad zamieścimy w jednym z kolejnych numerów TG. bar

SILNY PARTNER

DOKONANIA Górniczej Izby Przemysłowo-Handlowej w ciągu ostatniej kadencji podsumowało 22 bm. walne zgromadzenie przedstawicieli członków. Owocem debaty, w której uczestniczyli b. prezes GIPH, wojewoda katowicki Eugeniusz Cizak, prezydent Krajowej Izby Gospodarczej Andrzej Arendarski i prezes WUG Marian Filipka, są również propozycje nowych kierunków dzia-

łań integrujących branżę górnictwa i dostosowanych do wymogów nowej ustawy o samorządzie gospodarczym.

Walne zgromadzenie dokonało wyboru rady nadzorczej, której przewodniczącym został ponownie Roman Regulski.

Za parę dni wybierze ona nowy zarząd Izby i jej prezesa. bar

MARIAŻ NAUKI Z PRAKTYKĄ

POD patronatem Komitetu Badań Naukowych zorganizowano 23 listopada br. w kopalni „Staszic” w Katowicach seminarium poświęcone omówieniu osiągnięć w zakresie restrukturyzacji polskich kopalń węgla kamiennego i fabryk maszyn górniczych w latach 1991-1995.

Swoje referaty, w których zawarte zostały doświadczenia wyniesione

z prowadzonej transformacji kopalń i zakładów przedstawili m.in. dyrektorzy kopalni: „Staszic”, „Jankowice”, „Czczott”, „Wesola” oraz fabryk: FAMUR, GLINIK i GEORYT. Podsumowaniem dyskusji dokonali przedstawiciele Komitetu Badań Naukowych.

Szersze omówienie przebiegu seminarium zamieścimy w jednym z najbliższych numerów. (uw)

Rybnicka

KOPALNIA „Rydultowy” jest jedną z najstarszych kopalń w Rybnickim Okręgu Węglowym. Ta wiekowa dama ma jednak jeszcze bardziej sędziwego antenata - kopalnię „Ignacy” w Niewiadomiu, której żywot rozpoczął się około roku 1790, jako kopalnia „Hoym”, a obecnie dobiega zdecydowanie końca.

Życie w ryzach gospodarki rynkowej nie zna co to sentymenty i ta dostojna starszuszka schodzi już ze sceny, jako niewydolna, czyli nierentowna część kopalni „Rydultowy”. Działania restrukturyzacyjne w Rybnickiej Spółce Węglowej konsekwentnie zmierzają do uproszczenia i uporządkowania struktury organizacyjnej spółki, dlatego nieuniknione stają się takie właśnie operacje, jak likwidacja całego ruchu „Ignacy”, gdyż te zasoby, które jeszcze pozostały przejmie KWK „Rydultowy”. Techniczna operacja likwidacji oznacza zasypanie 2 szybow, rozebranie zabudowań zakładu przerobczego (z 1924 roku) i likwidację wyrobisk podziemnych. Pozostałe obiekty na powierzchni zostaną sprzedane lub wydzierżawione. (emp)

GIG

KOPALNIE wydobywają każdej doby około 1 mln m³ wody, z czego trzecia część to woda o wysokim stopniu zasolenia. Dotychczasowe metody przeciwdziałania temu zjawisku są już dziś niewystarczające.

Minister ochrony środowiska, zasobów naturalnych i leśnictwa powołał do życia Zespół Realizujący, któremu powierzono opracowanie w ciągu 30 miesięcy kompleksowej „Strategii ochrony zasobów wodnych” w Polsce.

Badania będą wykonywane przez 11 krajowych ośrodków naukowo-badawczych. Główny Instytut Górnictwa, jako jedyny z Katowic, wygrał konkurs na rozpoznanie tematu: „Strategia i działania ograniczające zasolenie wód”.

W dniu 21 listopada odbyło się w siedzibie GIG, pod przewodnictwem doc. dr. Marka Gromca z Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie inauguracyjne posiedzenie Zespołu realizującego cały projekt badawczy. W toku tego spotkania naukowcy z GIG pod kierunkiem prof. dr. Marka Rogoża przedstawili założenia wykonawcze oraz stan przygotowania do realizacji powierzonego im zakresu badań. W.K.

WĘGŁOKOKS

HOLANDIA jest znaczącym importem węgla. Roczny import waha się aktualnie na poziomie około 14 mln ton paliwa umownego. W perspektywie do roku 2000 zapotrzebowanie na węgiel importowy tego rynku ma wzrosnąć do przeszło 17 mln ton. Holandia znajduje się w centrum europejskiego handlu węglem. Dostawy polskiego węgla na ten rynek w okresie powojennym rozpoczęły się już w roku 1946. Apogeum dostaw zanotowano w roku 1984, kiedy to Węglukoks wyeksportował około 1,4 mln ton. W roku 1993 Węglukoks SA dostarczyła 964 tys. ton węgla, w tym 133 tys. ton węgla kokсового typu 35. Głównymi odbiorcami polskiego węgla w Holandii są elektrownie koncernu energetycznego GKE i stalownie Hoogovens i Sluiskil. W br. eksport węgla via Węglukoks SA ukształtuje się prawdopodobnie na poziomie 0,9-1 mln ton, w tym około 350 tys. ton węgla kokсового typu 35. K.M.

Rudzka

W STYCZNIU 1995 r. w Rudzkiej Spółce Węglowej SA rozpocznie działal-

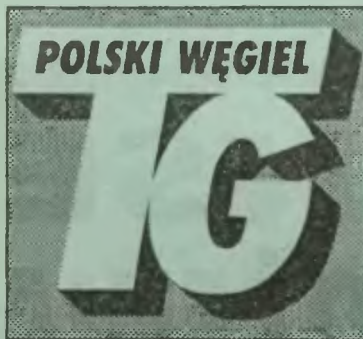
ność zakład obrotu materiałowego. W zamierzeniu zarządu dziewiąty zakład RŚLSW SA ma ułatwić kompleksowe zaopatrywanie kopalń w materiały i urządzenia, a co najważniejsze obniżyć wysokie koszty zaopatrzenia.

Już w październiku br. zarząd spółki rozpisal konkurs na dyrektora zakładu. W wyniku jego rozstrzygnięcia na szefa ZOM powołano mgr. inż. Marka Soholewskiego, dotychczasowego dyrektora zespołu ds. plac i normowania w biurze zarządu spółki. Projekt powstania zakładu obrotu materiałowego pozytywnie opiniowała rada nadzorcza spółki, która kilkakrotnie analizowała funkcjonowanie komórek zaopatrzenia w kopalniach. W chwili obecnej trwają prace przygotowawczo-organizacyjne nad utworzeniem zakładu, którego siedziba mieścić się będzie w Bielszowicach. MAR

Bytomska

W KOPALNIACH BSW SA powstało już 40 firm, w większości spółek z o.o., wywodzących się z ich tradycyjnych oddziałów powierzchniowych. Stosunkowo najszybciej nowe podmioty gospodarcze wyrosły na bazie oddziałów budowlanych. Pierwszym z nich było, kierowane przez inż. Ryszarda Marcinkowskiego, Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe „Rozbud”, w którym, spośród innych, znalazło pracę 16 byłych pracowników kopalni.

Świadcząc usługi na rzecz kopalni i zleceniodawców z zewnątrz „Rozbud”



znacznie rozszerzył ofertę dotychczasowego oddziału budowlanego. Dziś obejmuje ona: produkcję wyrobów stolarskich, usługi ogólnobudowlane i instalatorskie, handel hurtowy i detaliczny płytami drogowymi i chodnikowymi, a także wyrobów stolarskich (sklep firmowy przy siedzibie spółki), usługi i handel zagraniczny, eksport wyrobów stolarskich oraz wykonywanie ekspertyz, kosztorysów, analiz i dokumentacji technicznych w zakresie budownictwa. Jaro

Gliwicka

SZYBKO zmieniająca się sytuacja na polskim rynku ubezpieczeń sprzyja narodzinom nowych towarzystw, powodując w konsekwencji różnorodność ofert ubezpieczeniowych i propozycji współpracy.

Dążąc do uporządkowania tych spraw na własnym podwórku Gliwicka Spółka Węglowa SA zamierza powołać spółkę prawa handlowego, zajmującą się akwizycją i obsługą ubezpieczeń. Będzie ona zatrudniać specjalistów wyłonionych także w drodze konkursów, znających doskonale specyfikę rynku górnictwa. W efekcie spodziewane są nowe miejsca pracy dla pracowników restrukturyzowanych kopalń oraz optymalizacja kosztów. bar

Nadwiślańska

NIEMAŁA satysfakcja spotkała pracowników kopalni „Czczott”. Zrealizowane tam przedsięwzięcie

ekologiczne zyskało uznanie działającej od pięciu lat Fundacji Ekologicznej „Silesia”. Tytuł Ekologicznego wdrożenia roku przyznała ona instalacji odpylania spalin za kotłem z paleniskiem fluidalnym z zastosowaniem odpylania elektrostatycznego w KWK „Czczott”.

Instalacja została zrealizowana przez Przedsiębiorstwo projektowania, dostaw i realizacji obiektów ochrony powietrza „OPAM” sp. z o.o. w Katowicach. Nie jest to jedyne przedsięwzięcie realizowane w kopalni „Czczott”, które ma na celu zmniejszenie degradacji środowiska naturalnego wynikającej z eksploatacji górnictwa. (isa)

PAWK

W PONIEDZIAŁEK 21 listopada br. w siedzibie Agencji odbyło się kolejne spotkanie reprezentantów związkowych i pracodawców, z udziałem przedstawicieli PAWK, pracujących od pewnego czasu w powołanym przez ministra przemysłu i handlu zespole, zajmującym się opracowaniem programu działania dla stworzenia warunków prawidłowej oceny oraz stopniowej likwidacji nieuczestniczących różnic płacowych w górnictwie węgla kamiennego. Działacze związkowi sformulowali dalsze wnioski i propozycje. Po kilkugodzinnej dyskusji zdecydowano, że zostaną one w najbliższym czasie ujęte w formie pisemnej i wówczas ustosunkują się do nich pracodawcy.

Jastrzębska

BAZA wypoczynkowa kopalni „Zofiówka” w Jastrzębiu-Zdroju stanowi niebagatelną majątek, w którym niedługo będzie gospodarować związkowo-kopalniana spółka z o.o. pod nazwą Jastrzębskie Towarzystwo Gospodarcze „Antracyt”. Przyjmie ona 4 obiekty: Dom Wczasowy „Antracyt” w Gdyni, DW „Sokol” w Ustroniu, Ośrodek Sportów Wodnych w Rynku na Mazurach i wyciąg narciarski w Istebnej – łącznie ponad 360 miejsc noclegowych – oraz 60 proc. z działu socjalnego kopalni.

Kopalnia jest właścicielem 40 proc. udziałów, a organizację związkowe działające w „Zofiówce” pozostałych 60 proc., w podziale odpowiadającym liczebności związku. E.P.

Holding

W ROKU bieżącym pozyskano dla realizacji zadań inwestycyjnych przez kopalnię KHW SA: dotację z budżetu państwa w kwocie 195,2 mld zł, nisko oprocentowany kredyt z NFOŚiGW w kwocie 34 mld zł, dotację z NFOŚiGW w łącznej wysokości 121 mld zł.

Z najważniejszych planowanych do realizacji w 1995 r. zadań inwestycyjnych można wymienić: modernizację i rozbudowę zakładów wzbogacania węgla w KWK „Wesola” i w KWK „Staszic”, dokończenie budowy zakładów wzbogacania węgla w KWK „Murcki” i KWK „Staszic”, rozbudowę istniejących i budowę nowych poziomów wydobywczych w KWK: „Murcki”, „Śląsk”, „Wujek”, „Wesola” i „Staszic”, zakupy, dla odtworzenia parku maszynowego, nowoczesnych kombajnów scianowych i chodnikowych m. in. firm Eickhoff i Anderson.

Warunkiem ich realizacji będzie jednak posiadanie przez kopalnię udokumentowanych źródeł finansowania.

Zę względu na plan inwestycyjny KHW SA na 1995 r. wynikają niezbędne nakłady w wysokości 3.495.359 mln zł.

OTRZYMALIŚMY oświadczenie wiceprezesa do spraw handlowych spółek węglowych, odnoszące się do niedawnego spotkania przedstawicieli Zarządu Regionu Śląsko-Dąbrowskiej „Solidarności” z prezydentem Lechem Wałęsą, podczas którego sformulowano zarzuty pod adresem „węglowej mafii”.

Oto treść tego oświadczenia. W relacjach ze spotkania Prezydenta RP z delegacją NSZZ „Solidarność” Regionu Śląsko-Dąbrowskiego w dniu 17 bm., w głównym wydaniu telewizyjnym „Wiadomości Wieczornych” i „Panoramie” oraz na jutrze w prasie, przekazano stwierdzenie członków delegacji ww. Związku o cyt. „mafijnym działaniu spółek węglowych”.

Z kontekstu podanej wiadomości można było odnieść wrażenie, że opinie

MAFIA Z UROJENIA

te podziela prezydent Lech Wałęsa, który obiecał przeprowadzenie w tych spółkach kontroli NIK.

Uważamy, że tak ciężkie pomówienie jak cyt. „mafijne działanie”, bezkrytycznie powielone przez mass media, nie powinno w świadomości naszego społeczeństwa pozostać bez odpowiedzi.

Po okresie centralnej dystrybucji węgla kopalnie pozostawiono z ogromną

nadprodukcją tego paliwa, z narastającym zadłużeniem i ciągłym brakiem gotówki potrzebnej na płace oraz bieżące zakupy materiałów.

Pod naciskiem realiów rynkowych kopalnie oferowały węgiel każdemu, kto chciał podjąć się ryzyka handlowania nim w tych warunkach.

Wiarygodność odbiorców węgla oceniano nader subiektywnie, ponieważ obiektywnych kryteriów, np. państwo-

wych licencji nie było i nie ma ich dalej. Doszło do wielu wyłudzeń i oszustw na szkodę kopalni.

Poprzez ten przyzmat próbuje się ocenić dzisiejszą sytuację i sposób funkcjonowania spółek węglowych, imputować im działania sprzeczne z prawem.

Prawda jest jednak inna, bowiem gdy powołano do życia spółki węglowe pole do oszustw zostało radykalnie ograniczone.

Stworzono system gruntownej weryfikacji potencjalnych partnerów handlowych. Zredukowano liczbę pośredników. Prowadzony jest bieżący monitoring realizacji zobowiązań płatniczych odbiorców węgla.

Między służbami handlu i marketingu spółek węglowych działa system wzajemnego, wzajemnego ostrzegania przed niesolidnymi firmami.

Nie zawsze jednak to wystarcza. Nie ma bowiem do tej pory takiego systemu

ostrzegawczego obejmującego całą naszą gospodarkę.

W naszym państwie nie prowadzi się ewidencji firm choćby niewiarygodnych w działalności gospodarczej.

Nie stosuje się wobec właścicieli takich firm choćby okresowego zakazu podejmowania dalszej działalności gospodarczej.

Nasz system prawny pod tym względem jest wyjątkowo tolerancyjny. Dlatego następuje szybka odnowa marginesu życia gospodarczego, który jednocześnie doskonalą swoje metody działania.

W tym względzie bardzo liczymy na pomoc i inicjatywę legislacyjną Urzędu Prezydenta RP.

Służymy wszelkimi informacjami, które mogłyby okazać się pomocne przy pracach nad regulacją tej sfery naszej gospodarki

– Podobno przed Pańską firmą rysuje się duża przyszłość. Co jest głównym przedmiotem działania Biura?

– Biuro nasze działa od 1980 roku i specjalizuje się we wdrażaniu małej mechanizacji robót w górnictwie ze szczególnym uwzględnieniem zastępowania prac spawalniczych w podziemnych wyrobiskach zakładów górniczych narzędziami i urządzeniami mechanicznymi.

Pracownicy BTH „MECHANIZACJA” posiadają wieloletnie doświadczenie pracy w górnictwie – są załogą wysoko kwalifikowaną, znającą dobrze aktualne problemy górnictwa.

Udzielamy stałego doradztwa technicznego w zakresie najnowszych osiągnięć techniki i technologii robót przy zastosowaniu narzędzi i sprzętu mechanicznego.

Biuro nasze jest przedstawicielem niemieckiej firmy „SPITZNAS” TC GmbH. Specjalizacja firmy „SPITZNAS” w zakresie produkcji narzędzi dla górnictwa podziemnego wynika z wieloletniej tradycji, gdyż już od ponad 80 lat jest ona producentem tego typu narzędzi.

W polskim górnictwie narzędzia firmy „SPITZNAS” TC GmbH stosowane są już w ponad 40 kopalniach węgla kamiennego, w przedsiębiorstwach robót górniczych i zakładach górniczych KGHM „Polska Miedź” SA w liczbie już prawie 1000 sztuk.

W ostatnim okresie biuro nasze przeprowadziło akcję mającą na



jów” w lutym w 1985 r. i KWK „Mysłowice” w lutym 1987 r.

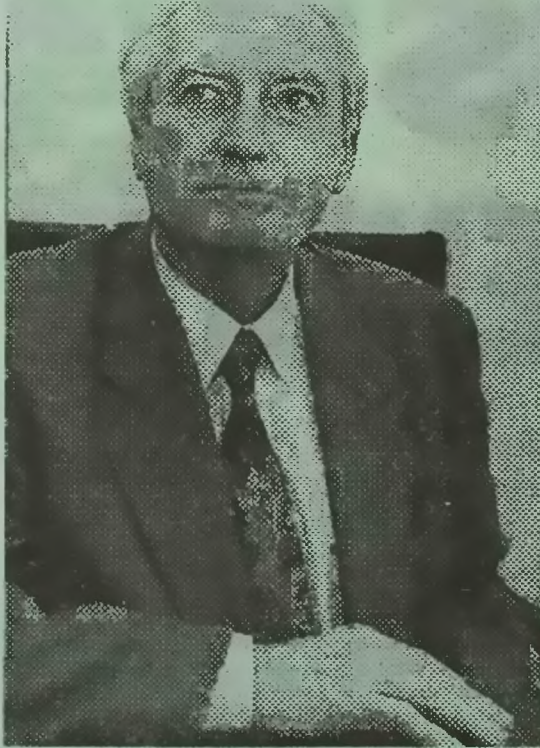
Ustalone przez komisję powypadkowe wnioski i zalecenia każdorazowo odnosiły się do konieczności ograniczenia eliminacji prac spawalniczych w podziemnych wyrobiskach zakładów górniczych, zwłaszcza metanowych i wydobywających kopaliny palne.

Bardzo duże opory w eliminacji spawania, a przede wszystkim cięcia metali, wynikały z przekonania o wyższości techniki spawalniczej nad innymi technologiami.

Zasadniczy wpływ na skuteczne i pełne wyeliminowanie oraz spawalniczych z podziemnych wyrobisk objętych zakazem ma głównie rozwiązanie zagadnień powszechnego stosowania tylko takich maszyn i urządzeń, których konstrukcja i budowa nie wymaga w toku

tach dołowych jest ich ciągle za mało. Pomijając nieliczne kopalnie, gdzie problem ten został zadowalająco rozwiązany, w większości kopalń tego typu narzędzi ciągle brakuje w stosunku do istniejących potrzeb.

Są i takie kopalnie, w których problem ten nie jest właściwie doceniany. Pokutuje tu jeszcze przekonanie o braku możliwości prowadzenia ruchu bez stosowania



MAŁA MECHANIZACJA ROBÓT W GÓRNICTWIE

USUNĄĆ OGIEŃ SPOD ZIEMI

Rozmowa z mgr. inż. JÓZEFEM URBAŃCZYKIEM, dyrektorem Biura Techniczno-Handlowego „MECHANIZACJA”

celu ocenę „naszych” narzędzi i urządzeń w stosowanych technologiach, szczególnie przy rozwiązywaniu problemów mechanizacji uciążliwych robót ręcznych, a także w eliminowaniu robót spawalniczych.

O wydanie opinii poproszono Wyższy Urząd Górniczy, Centrum Mechanizacji Górnictwa „KOMAG” oraz kilkanaście kopalń węgla kamiennego. Otrzymał opinie potwierdzają fakt, że są to narzędzia niezawodne, proste w obsłudze, bardzo wydajne i wielofunkcyjne.

W październiku wygraliśmy w Gliwickiej Spółce Węglowej SA przetarg na centralny zakup narzędzi i urządzeń małej mechanizacji dla 7 kopalń.

– Dlaczego eliminacja prac spawalniczych jest tak ważna?

– Posługiwanie się ogniem otwartym w podziemnych wyrobiskach zakładów górniczych zawsze stanowiło poważne, potencjalne zagrożenie, a wykonywanie prac spawalniczych było bezpośrednią przyczyną szeregu niebezpiecznych wydarzeń, takich jak pożary oraz wybuchy pyłu węglowego, w wyniku których zaistniały zbiorowe wypadki, w tym ze skutkami śmiertelnymi. Wystarczy tu przypomnieć tylko najgroźniejsze zdarzenia, które miały miejsce w KWK „Niwka-Modrze-

normalnej eksploatacji, w tym wykonywania montażu, przeglądów i konserwacji, stosowania techniki spawalniczej oraz wyposażania przodków eksploatacyjnych w niezbędne ilości urządzeń i narzędzi mogących w sposób skuteczny zastąpić technikę spawalniczą, a w szczególności cięcia metali.

Wychodząc naprzeciw potrzebom górnictwa działalność naszego biura od momentu jego założenia zmierza do rozwiązania tego problemu.

Staramy się to osiągnąć poszukując już istniejących, na rynku polskim i poza granicami kraju, narzędzi i urządzeń oraz budując nowe, oparte na oryginalnych wtórnych rozwiązaniach, powstających w efekcie doświadczeń osiągniętych w warunkach pracy dołowej. Szerokie możliwości stosowania naszych narzędzi m. in. pił do metali i do drewna, zakrętek udarowych i bezudarowych, wiertarek, przecinaków, urządzeń demontażowych itd. wynikają z wielorakich możliwości ich napędu począwszy od elektrycznego poprzez pneumatyczny i hydrauliczny (również emulsyjny), a skończywszy na ręcznym.

Nie zadowala nas fakt pracy naszych narzędzi już w kilkudziesięciu kopalniach, do których je dostarczyliśmy. Uważamy, że dla pełnej eliminacji „palenia” w robo-

techniki spawalniczej, wspierane ponadto argumentacją o braku środków na zakup niezbędnych narzędzi i urządzeń.

– Co Biuro robi, by ten stan rzeczy zmienić?

– Biuro prowadzi bardzo szeroką akcję informacyjną. Podstawą naszej działalności w tym zakresie są wielokrotnie już organizowane pokazy praktycznych zastosowań naszych narzędzi w robotach dołowych i szybowych. Trzeba trwale przekonać załogi górnicze, że stosowanie narzędzi specjalistycznych jest konieczne i zgodne z tendencjami światowymi oraz zgodne z przepisami polskimi, szczególnie po dokonaniu ostatnich nowelizacji wprowadzających stopniowo całkowity zakaz cięcia i spawania w podziemnych wyrobiskach wszystkich kategorii zagrożenia wybuchem metanu i polach niemetanowych z dniem 1 stycznia 1996 r.

W osiągnięciu tego celu sprzyjać będą niewątpliwie doświadczenia kopalń, w których zakaz ten obowiązuje już od 1 października 1993 roku, tj. w polach trzeciej i czwartej kategorii zagrożenia metanowego oraz kopalń, w których zakaz ten obowiązuje od 1 października 1994 roku, tj. w polach drugiej kategorii zagrożenia metanowego.

Dziękuję za rozmowę

Wojciech Niedziela

STOSOWANIE NARZĘDZI MECHANICZNYCH

WZROST WYDAJNOŚCI

W odniesieniu do górnictwa podziemnego można śmiało powiedzieć, że duże rezerwy w zakresie wzrostu wydajności pracy istnieją w robotach ręcznych – dotychczas nie zmechanizowanych.

Rozwój kompleksowej mechanizacji przodków, spowodował wzrost ilościowy zainstalowanych maszyn i urządzeń, ich gabarytów i masy, a jednocześnie powiększył się zakres prac pomocniczych.

W górnictwie węglowym udział pracochłonnych robót pomocniczych kształtuje się na poziomie 30-40 proc. prac wykonywanych w dołach kopalni.

Problem mechanizacji robót przygotowawczych i pomocniczych a tym samym wzrostu wydajności pracy jest obecnie w polskim górnictwie węglowym jednym z podstawowych zadań, którego realizacja prowadzi do obniżenia kosztów wydobycia przy równoczesnej poprawie jakości węgla.

Prace pomocnicze i przygotowawcze w przodkach eksploatacyjnych to głównie: zbrojenie, utrzymanie i likwidacja ścian zmechanizowanych, montaż i demontaż urządzeń przodkowych, montaż środków odstawy, odwadniania, wentylacji i roboty torowe, usuwanie skutków awarii, wykonywanie remontów, przeglądów, konserwacji maszyn itp. cięcie obudowy górniczej i rur do średnicy 500 mm, cięcie łańcuchów, cięcie skoordynowanych nakrętek, cięcie lin i kształtowników, np. prowadników, remontowe roboty szybów itp.

Prace te obejmują swoim zasięgiem bardzo szeroki wachlarz czynności na terenie kopalni, przy wykonywaniu których pierwszorzędne znaczenie ma ich bezpieczeństwo.

Z uwagi na stosowany napęd, narzędzia pneumatyczne i hydrauliczne i hydrauliczne, ale z uwagi na fakt, że narzędzia stosowane w wyrobiskach metanowych muszą spełniać specjalne wymagania w zakresie bhp nieliczni mogą zaproponować kopalniom węgla kamiennego swoje wyroby.

Uznany w świecie producentem napędów pneumatycznych, wyspecjalizowanym w produkcji dla gór-

nictwa i innych gałęzi przemysłu, gdzie występują atmosfery palne i wybuchowe jest niemiecka firma „Spitznas” TC GmbH.

W roku 1994 rozpoczęto produkcję narzędzi hydraulicznych takich jak piły brzeszczotowe, piły taśmowe, zakrętkarki i wiertarki kątowe wg konstrukcji BTH „MECHANIZACJA”.

Wszystkie narzędzia pneumatyczne dla górnictwa tego producenta i ostatnio także narzędzia hydrauliczne produkcji „Spitznas” i ostatnio także narzędzia hydrauliczne produkcji „SPITZNAS-MECHANIZACJA” zostały poddane badanom atestacyjnym i próbom ruchowym, których pozytywne wyniki były podstawą dla Wyższego Urzędu Górniczego do ich dopuszczenia do pracy w podziemnych wyrobiskach zakładów górniczych.

Narzędzia hydrauliczne produkcji „Spitznas-Mechanizacja” mogą być stosowane we wszystkich miejscach, gdzie istnieje możliwość zasilania olejem hydraulicznym o ciśnieniu 7,0-8,0 Mpa i natężeniu przepływu 4-6 litrów/min.

W 1994 roku rozpoczęto produkcję narzędzi hydraulicznych wg konstrukcji BTH „Mechanizacja” na bazie głowicy górniczych narzędzi pneumatycznych firmy „Spitznas”. Do ich napędu wykorzystano krajowy, zębaty silnik olejowy produkcji WPH Wrocław, ostatnio wyróżniony promocyjnym znakiem jakości „Teraz Polska”.

BTH „Mechanizacja” skonstruowało i wykonało agregat zasilający.

Testy pracy prototypu dały bardzo pozytywne wyniki.

Stacja zasilająca SZE-8/10 przeznaczona jest do zasilania narzędzi hydraulicznych olejowych o chłonnościach nie przekraczających 10 l/min. np. piły, zakrętkarki i wiertarki produkcji „Spitznas-Mechanizacja”.

Zastosowany silnik emulsyjny rozszerza możliwości pracy narzędzi olejowych na obszary zasięgu instalacji emulsyjnej tzn. udostępnia dla tych narzędzi wszystkie przodki.

Stacja może pracować w pomieszczeniach kopalń gazowych o stopniu zagrożenia wybuchem metanu „b” i „c”.

NARZĘDZIA PROSTE

JAK UŁATWIĆ PRACĘ

Coraz powszechniej stosowane są narzędzia proste ułatwiające pracochłonne roboty ręczne BTH „MECHANIZACJA” wykonuje w kooperacji wzmacniacze momentów typu „Herkules” pozwalające na uzyskanie siły rąk momentu 2500 Nm.

Wzmacniacze momentu „Herkules” zastosowano do tej pory w ponad 50 kopalniach węgla kamiennego, w kopalniach miedzi w lubińskim okręgu miedziowym oraz w przedsiębiorstwach robót górniczych.

Z powodzeniem stosowane są przy robotach montażowych i demontażowych jak: zamki obudowy górniczej, zgrzebla przenośnika „Rybnik”, zastawki, zawiesia i prowadniki, szyny i wozy, odkręcanie silnie skorodowanych śrub i nakrętek.

Wzmacniacze momentu „Herkules” można wykorzystać do pomiarów momentów przez zastosowanie klucza dynamometrycznego do 250

Nm dokonując dokręcania z pomiarem momentu do 3000 Nm, uzyskując przy tym ponad 3-krotnie mniejszy koszt zakupu dynamometrycznego.

Prawie powszechnie już kopalnie węgla kamiennego stosują klucze pierścieniowe w bardzo szerokim asortymencie.

Podstawowe zalety kluczy pierścieniowych to bardzo dogodny gabaryt, szerokość i wysokość głowicy pozwalają na dojdzie do nakrętek ułożonych w trudno dostępnych miejscach np. mocowanie silników w napędach kombajnów ścianowych i chodnikowych, gdzie zaniedbanie w dokręcaniu śrub mogą spowodować zniszczenia gniazd śrub oraz reduktora lub wału silnika. Zasada działania kluczy pierścieniowych pozwala na wykonanie ruchu obrotowego w ograniczonym zakresie, co ma podstawowe znaczenie przy dokręcaniu śrub w miejscach trudno dostępnych.

SZANSY I ZAGROZENIA

Oferowane przez polskie elektrownie ceny będą musiały być niższe od poziomów cen europejskich. W przeciwnym przypadku nasze elektrownie mogą zostać wyeliminowane z krajowego rynku

ukończenie ze str. 1

Wpływy te muszą pokryć koszty funkcjonowania systemu, jeżeli system nie będzie dotowany. Na koszty systemu składają się koszty własne, wszelkie narzuty, planowane zyski itp. zakładów energetycznych, sieci elektroenergetycznych oraz zakładów wytwórczych (elektrowni). W elektrowniach koszty zakupu paliwa (węgiel energetyczny) stanowią ponad 50 proc. kosztów zmiennych. Są więc istotnym składnikiem kosztów własnych. Z dużym przybliżeniem można przyjąć, że w obowiązującym obecnie systemie liczenia kosztów w sektorze elektroenergetycznym urzędowy koszt energii elektrycznej wyznacza górna granicę cen, jakie elektrownie mogą zapłacić za węgiel kopalniami. Nie są prawdą podawane w prasie lub w różnych politycznych wystąpieniach stwierdzenia, że cena energii elektrycznej musi rosnąć, ponieważ rosną ceny węgla. Powtórzmy jeszcze raz, to cena energii elektrycznej wyznacza maksymalną cenę, jaką elektrownie mogą zapłacić za węgiel. Odrębnym zagadnieniem jest to, czy rzeczywiście płacone ceny odpowiadają możliwościom płatniczym elektrowni.

Jak z powyższego wynika, rachunek kosztów części kompleksu paliwo-energetycznego (energetyka) tworzony jest centralnie (wliczany odwrotnym rachunkiem kosztów ciągłych), natomiast część kompleksu (górnictwo węglowe) funkcjonuje niby w warunkach rynkowych. Co to za rynek, w którym kupującemu ogranicza się urzędowo możliwości płać? Jest to poważne zagrożenie dla górnictwa, ale nie jedynie. „Schoody” mogą zacząć się w 1997 roku. W roku tym zakłada się (jako termin najpóźniejszy) połączenie polskiego systemu elektroenergetycznego z UCPTE (połączone systemy elektroenergetyczne Europy Zachodniej).

Do systemu tego włączone mają być także krajowe systemy Węgier, Czech i Słowacji. Przyłączenie polskiego systemu elektroenergetycznego spowoduje, że ceny energii elektrycznej sprzedawane przez elektrownie do sieci przesyłowej nie mogą przekroczyć pewnego poziomu granicznego, oraz praktycznie nie ograniczy w Polsce wzrost cen energii elektrycznej sprzedawanej do sieci przesyłowej.

Połączenie systemów wymusi także to, że zakupowane ilości energii elektrycznej wynikać będą z rzeczywistego zapotrzebowania, co w konsekwencji spowoduje, że do sieci przesyłowych kupowana będzie energia elektryczna od tych producentów, którzy zaofiarują najniższe ceny, a dopiero w dalszej kolejności od tych producentów, którzy będą oferowali coraz wyższe ceny. Należy tu

przypomnieć, że zakupy będą odbywać się, po połączeniu systemów, także od producentów zagranicznych oferujących sprzedaż swych nadwyżek energii elektrycznej. Tak więc oferowane przez polskie elektrownie ceny będą musiały być niższe od poziomu cen europejskich. W przeciwnym przypadku, nasze elektrownie mogą zostać wyeliminowane z krajowego rynku energii elektrycznej. Nie należy przypuszczać, że na energię elektryczną ustanowione będą bariery celne (podobne do tych, jak na żywność czy np. samochody). Nie byłoby bowiem sensu przyłączać polskiego systemu elektroenergetycznego do UCPTE. Oczywiście jest, że jeżeli ceny krajowej energii elektrycznej (na poziomie sieci przesyłowych) będą niższe niż ceny europejskie, to otworzy się możliwość sprzedaży energii elektrycznej za granicę.

Powyższe stwierdzenia wyraźnie pokazują, że krajowe elektrownie będą musiały iść w kierunku uzyskiwania jak najniższych kosztów produkcji energii elektrycznej. A więc coraz silniejszy będzie nacisk na kupowanie węgla energetycznego po cenach umożliwiających obniżkę kosztów produkcji energii elektrycznej. Nie oznacza to jednak, że ceny węgla powinny być niższe niż obecnie, choć byłoby to dla elektrowni najprostszym rozwiązaniem. Elektrownie ze względu na poważny stopień zdekaptalizowania będą musiały być modernizowane. Chodzi o to, aby modernizację te szły w kierunku spalania węgla jakościowo lepszego niż obecnie. Wywołany prawdopodobnie będzie popyt na węgiel w bogactwie. Istotnym pytaniem będzie więc, czy koszty pozyskania węgla dobrej jakości umożliwią ustalenie cen węgla możliwych do zaakceptowania przez energetykę. Ceny te nie mogą w całości „zjeść” oszczędności uzyskanych na zmniejszeniu kosztów pozyskania energii elektrycznej.

Obniżenie kosztów pozyskania węgla oraz kosztów produkcji energii elektrycznej może być istotnym czynnikiem przetwarzania kompleksu paliwo-energetycznego w zbliżających się warunkach konkurencyjności z zachodnim rynkiem energii elektrycznej. Może też być ogromną szansą krajowej energetyki umożliwiającej zajęcie liczącej się pozycji na zachodnim rynku energii elektrycznej (eksport energii elektrycznej).

Pozycję taką mogą zapewnić jedynie skoordynowane działania odrębnych obecnie segmentów kompleksu paliwo-energetycznego. Do problemu tego wrócimy w przyszłości.

Wiesław Blaschke

Autor jest docentem w Polskiej Akademii Nauk. Zajmuje się problemami kosztów i cen w kompleksie paliwo-energetycznym.

DO NAJSŁABIEJSZYCH amerykańskich filmów górniczych należy „Zielona dolina” w reżyserii weterana westernu Johna Forda, który w czasie jej realizacji miał już za sobą „Dyżurny”, a przed sobą jeszcze „Miasto bezprawa”, „Poszukiwaczy” i „Jesień Cheyennów”. Jest to adaptacja autobiograficznej powieści Richarda Llewellyna o młodości spędzonej w górniczej osadzie w południowej Walii na przełomie XIX i XX wieku. Dla Johna Forda historia ta stała się zamknięciem jego trylogii społecznej, do której należą ponadto adaptacje „Drogi tytoniowej” Caldwell i „Gron gniewu” Steinbecka, ujawniające reżysera jako wnikliwego portrecistę prostych, zwyczajnych bohaterów.

Miejscem akcji powieści i filmu jest przemysłowa Walia ze swoimi kopalniami węgla w dolinie rzeki Rhonda, gdzie wyrosło górnicze miasto o tej samej nazwie. O narodzinach górniczej osady w pięknej i zielonej dolinie film opowiada z perspektywy Huwa Morgana, najmłodszego z sześciorga dzieci górniczej rodziny. To w jego wspomnieniach wyrastają kolejne kopalnie, pojawiają się haldy, a narastające konflikty klasowe prowadzą do strajków. Dochodzi też do katastrofy w kopalni, w której ginie ojciec bohatera. W finale Huw Morgan opuszcza zniszczone i pokryte czarnymi stronami rodzinne, zachowując w pamięci wspomnienie zieleniącej się dawniej doliny.

Jest rzeczą interesującą, że to realistyczne dzieło nakręcono bynajmniej nie w autentycznych plenerach Walii (co byłoby zresztą trudne w okresie wojny), lecz w miejscowości Ventura Hills w Kalifornii, gdzie hollywoodzcy dekoratorzy

zbudowali – kosztem 150 tysięcy dolarów – wierną kopię walijskiej górniczej osady, włącznie z kopalniami i haldami. Pesymistyczna wizja górniczej Walii broniła się poetyckim nastrojem i świetnymi zdjęciami operatora Arthura Millera podkreślającymi realia przelomu stuleci. W efekcie dzieło Forda

nagrodzono Oscarem dla najlepszego filmu roku 1941, a jego samego uhonorowano Oscarem za najlepszą reżyserię. Dwa kolejne Oscary przypadły Arthurovi Millerowi za najlepsze zdjęcia czarno-białe i Donaldowi Crispowi za najlepszą rolę drugoplanową (ojciec Huwa Morgana).

Dzisiaj, po półwiecu klasyczna „Zielona dolina” pozostaje także wspomnieniem dawnego górnictwa, jakiego na Wyspach Brytyjskich już nie ma.

Jan F. Lewandowski

How Green Way My Valley, reżyseria: John Ford, USA 1941, scenariusz: Philip Dunne (wg powieści Richarda Llewellyna) • zdjęcia: Arthur Miller • muzyka: Alfred Newman • scenografia: Richard Day, Nathan Juran, Thomas Little • wykonawcy: Roddy McDowall, Walter Pidgeon, Maureen O'Hara, Donald Crisp, Sara Allgood, Anna Lee, John Loder i inni. • „Perła w koronie” Kazimierza Kutza.

ZŁOŻONOŚĆ problemów technicznych, organizacyjnych, bezpieczeństwa, a także problemów prawnych związanych z wydobywaniem kopalni i prowadzeniem innej działalności we wnętrzu ziemi oraz potrzeba zapewnienia niezbędnej dyscy-

plinę z tytułu wykonywania swoich obowiązków, organy te mają współdecy-

NADZÓR GÓRNICZY

pliny w przestrzeganiu norm prawnych dotyczących działalności górniczej, powoduje konieczność istnienia specjalistycznych organów państwowego nadzoru górniczego. Funkcje te w odniesieniu do:

– wydobywania kopalni podstawowych oraz kopalni pospolitych z obszarów morskich RP,

– bezbiomnikowego magazynowania substancji w górotworze oraz składowania odpadów w podziemnych wyrobiskach górniczych,

– pełni Prezes Wyższego Urzędu Górniczego oraz dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych i urzędów specjalistycznych.

W odniesieniu zaś do wydobywania kopalni pospolitych oraz wydobywania surowców mineralnych znajdujących się w odpadach po robotach górniczych i po procesach wzbogacania kopalni – Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa oraz wojewodowie.

Zakres tego nadzoru obejmuje przede wszystkim sprawy dotyczące:

– bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego,

– ratownictwa górniczego,

– gospodarki złożami kopalni w procesie ich wydobywania,

– ochrony środowiska, w tym zapobiegania szkodom,

– budowy i likwidacji zakładu górnictwa.

Organy państwowego nadzoru górniczego sprawują również nadzór i kontrolę nad podmiotami zawodowo trudniącymi się wykonywaniem czynności ratownictwa górniczego, w zakresie przestrzegania

Helena Strzępek



ukończenie ze str. 1

prezentują świat pełen jasnych kolorów i wiejskiej gminy, która swą nazwę ponoć według legendy zawdzięcza jednemu z właścicieli Janowi Mieroszewskiemu – tyle poetyckich utworów, pieśni, gdzie niebo, słońce i zielen są wartością samą w sobie, pewnym łącznikiem między nadziemnym a podziemnym światem.

Sporo uwagi poświęcała pani profesor powolnemu przekształcaniu się kultury wiejskiej w górniczą. Ale przede wszystkim podkreślała fakt, iż z etnologicznego i antropologicznego punktu widzenia gmina Janów była dla wszystkich mieszkających tu rodzin ich małą ojczyzną. Zaś jako dziecko z typowo górniczej rodziny – jak wspomina – wcześniej podjęła podstawowe zasady wyrażające z głęboką solidarnością wewnątrzgórniczej czyli tzw. kamractwa. Ta zasada obejmowała także dzieci. I chociaż wtedy nikt nie znał nazwy ani zakresu pojęcia „etos”, to jednak praktycznie był on realizowany przez górników i przez ich rodziny.

O najcenniejszych zabytkach dawnej gminy Janów, a właściwie najciekawszych w całej aglomeracji katowickiej, które są europejskiej klasy przykładami budownictwa mieszkaniowego dla robotników z początku XX wieku, mówiła z pasją i z żalem dr Dorota Głazek. Okazuje się, że nawet szyby kopalni „Giesche-Wieczorek”, a dokładniej ich zabudowa, głównie szybu „Pulaski” zaprojektowane są przez znanych architektów Zillmanów i tworzą całość stylistyczną z osiedlem. Nawiązują do najnowszych tendencji w architekturze przemysłowej, którą w owych czasach proponowali tak wybitni architekci jak Mezer czy Gropius. A Giszowiec, zlokalizowany jako osiedle robotnicze z dala od kopalni i innych zabudowań, zgodnie z koncepcją

nieznaczność wzajemnej współpracy i zrozumięcia istoty poczyniła każdej ze stron.

Takie współdziałanie nie wyklucza oczywiście różnicy zdań i poglądów.

WSPÓLNY CEL

dotyczy, psychicznie budzi niechęć. Nadzór to kontrola, wyciąganie na wierzach wszelkich odstępów od uregulowanych prawem regul postępowania, nadzór to wreszcie nieuchronność mniej lub bardziej dotkliwych sankcji.

Na ogół nie lubi się ludzi pracujących w nadzorze.

Nie inaczej jest i w górnictwie. Szukają, szepczą, przeczekują się byle czego, a my żyjemy przecież z fedrunka węgla – to chyba najgłośniejsze z określeń, z którymi spotykają się inspektorzy okręgowych urzędów górniczych, zjeżdżający na dół by skontrolować pracę

Wspólny cel nie oznacza bynajmniej rozciągania parasola ochronnego nad ulomnościami, pobłażliwością dla działania sprzecznego z prawem.

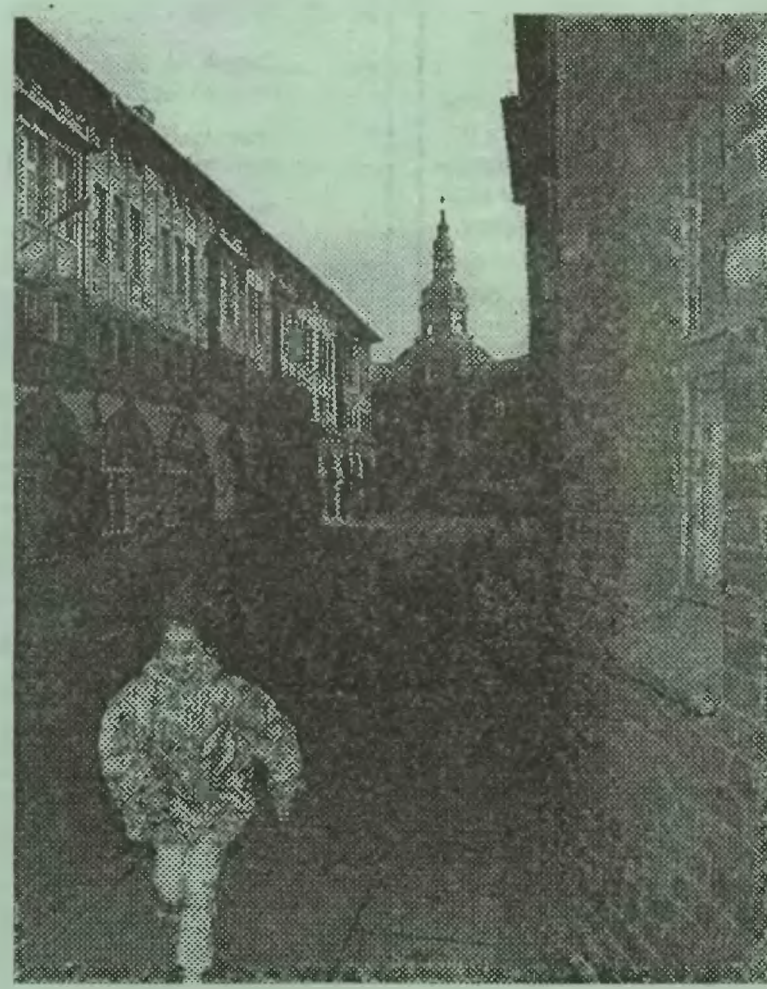
Trzeba stanowczo domagać się od urzędów górniczych upięcia samowoli, bezwzględności wstrzymywania robót prowadzonych niezgodnie z przepisami, stosowania sankcji i to także tych najbardziej dotkliwych personalnie.

I to się robi. W okresie dziesięciu miesięcy pr. pracownicy urzędów górniczych przeprowadzili łącznie ponad 20 tys. inspekcji. W ich wyniku zatrzymano z gór 5 tysięcy urzędników i robotników, prowadzonych według opinii inspektorów w warunkach niebezpiecznych i stanowiących zagrożenie dla zatrudnionej załogi.

Tam bowiem gdzie stawka jest życie i zdrowie człowieka nie wolno samowolnie poszerzać granicy ryzyka. (AW)

APOTEOZA JANOWA

Poetyckie utwory, pieśni gdzie niebo, słońce i zielen są wartością samą w sobie, stanowią łącznik między nadziemnym a podziemnym światem



Fot. B. Kulakowski

nicznych mowa, to trzeba wymienić tutaj taki obiekt jak szpital miejski, który oryginalnie zaprojektowany był jako... ratusz. Autorem projektu ratusza janowskiego, tego przykładu awangardy stylistycznej funkcjonalizmu jest katowicki architekt Tadeusz Michejda.

Tej klasy architektonicznej jaką mają domy Nikiszowca. Giszowca nie posiadają już nowo powstałe, siemienne bloki.

Od początku swego udokumentowanego istnienia Janów związany jest z węglem. Wspomnę tylko, że przedkiem dzisiejszej kopalni „Wieczorek” była inna „Morgenroth” (Jutrzenka), założona 6 stycznia 1826 roku. I można by wiele pisać o starych szybach takich jak: „Agata”, „Pepita”, „Zuzanna”, „Wojciech”, „Wodny”, o zmniejszającym się obszarze górniczym spowodowanym eksploatacją węgla i tworzeniem się nowych kopalni, o tym, że dni „Wieczorka” są policzone. Według aktualnego rozpoznania geologicznego kopalnia dysponuje zasobami około 72 mln ton kopaliny głównej, co wystarczy na 25 lat eksploatacji. Ale przy tak świetnej okazji trzeba odwrócić się od codziennych problemów. Dlatego naczelny dyrektor, inż. Piotr Kasprzyński z dumą w oku mówił o innych osiągnięciach: kulturalnych i sportowych.

Od ponad osiemdziesięciu lat wzruszają ludzi górnicy-muzykanci. Trudno byłoby sobie wyobrazić uroczystość bez zespołu mandolinistów czy orkiestry dętej. Ta ostatnia w 1945 roku została reaktywowana na wyraźny apel załogi. Trochę mniejszy jubileusz – gdyż raptem 50-lecie – przypadnie malarzom Grupy Janowskiej, o których głośno w świecie. Aby ten dorobek się nie zmatniał powołano i zarejestrowano w maju br. „Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Janowa, Nikiszowca, Giszowca”, którego celem jest umacnianie śląskich tradycji. Ta placówka o charakterze Muzeum Regionalnego

Wybitny polski badacz kultury Aleksander Brückner, napisał w swej „Encyklopedii Staropolskiej”, że „może się jednak pozyczycie Śląsk czymś, czego ani Czesi, ani Niemcy węglażom odczytanych nie posiadają (...)”. I jakby w uzupełnieniu, Walenty Rożdżniński, mieszkający blisko Janowa (bo w Rożdżeniu – dzielnicy dzisiejszych Szopieniec) gdy pisał pierwszy w literaturze polskiej poemat o pracy górniczej, opisał wszystkie zalety górnictwa życia, które do dzisiaj stanowią o ich tożsamości w janowskiej ojczyźnie.

Urszula Węgrzyk

WCZEŚNIEJ NA EMERYTURĘ

emeryt, bądź rencista nie otrzymuje pełnej wartości wypłacanego ekwiwalentu węglowego, tylko, w zamian, świadczenie wyliczone od większej podstawy wymiaru.

W tym miejscu mamy jednak obowiązki przypomnieć, że podstawą wymiaru nie może przekraczać 250 procent przeciętnego wynagrodzenia. A zatem, w przypadku gdy emeryt lub rencista ma już ustalone świadczenie od podstawy wymiaru wynoszącej 250 proc. średniej krajowej, doliczenie ekwiwalentu za węgiel nie spowoduje zmiany wysokości, ani podstawy wymiaru, ani samego świadczenia.

– Dojrzałem już do emerytury, niestety nie wiem, kiedy będę mógł na nią przejść z renty, na której, dziś 54-letni, przebywałem od 6 lat z powodu choroby zawodowej. Teraz, czy dopiero po 60? W sumie przepracowałem ponad 29 lat, w tym więcej, niż 10 w grupie zatrudnienia na powierzchni, a ponad 15 na dole

kopalni – pisze p. W. L. z Sosnowca.

– Przepisy ustawy o świadczeniach wypadkowych przewidują dla osób pobierających renty inwalidzkie z tytułu wypadku przy pracy w drodze do, lub z miejsca pracy, a także z tytułu choroby zawodowej możliwość wcześniejszego przejścia na emeryturę. Dla kobiet od 55 roku życia, a dla mężczyzn od 60.

Przepisy ustawy z dnia 30 czerwca 1994 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin przewidują również obniżenie powszechnie obowiązującego wieku emerytalnego, który dla mężczyzn wynosi 65 lat, o 6 miesięcy za każdy pełny rok pracy pod ziemią.

Ponieważ Pan przepracował na dole 15 lat mógłby Pan przejść na emeryturę o 7 i pół roku wcześniej, a więc mając 57,5 roku życia (15x6 miesięcy=7,5 roku). Przy czym należy zaznaczyć, iż przepis ten ma zastosowanie tylko do tych osób, które pracowały pod ziemią co najmniej 5 lat. bar

„TG” i ZUS
WYJAŚNIAJĄ

Bytomska Spółka Węglowa SA Kopalnia Węgla Kamiennego „Miechowice” Bytom 8, ul. Racjonalizatorów 52

Ogłasza pisemny przetarg ofertowy na wykonanie robót remontowych ze szkód górniczych na obiekcie kościół św. Krzyża w Bytomiu-Miechowicach w zakresie:

- częściowa wymiana więźby dachowej i królewca,
- wymiana pokrycia dachowego z blachy ocynkowanej na blachę miedzianą,
- wykonanie instalacji odgromowej.

Przetarg ma charakter ograniczony do wykonawców krajowych, posiadających niezbędne uprawnienia. Zapraszamy do składania ofert w zamkniętych, opieczetowanych kopertach z dopiskiem „Przetarg – dach kościoła św. Krzyża” na adres: 41-908 Bytom-8, ul. Racjonalizatorów 52, BSW SA Kopalnia Węgla Kamiennego „Miechowice”, w terminie 14 dni od daty ukazania się niniejszego obwieszczenia, licząc dzień ukazania się obwieszczenia jako pierwszy.

Przetarg odbędzie się dnia 8.12.1994 w KWK „Miechowice” o godz. 12.00.

Warunkiem uczestnictwa w przetargu jest wpłacenie wadium w wysokości 50 mln zł w kasie kopalni, najpóźniej w przeddzień przetargu.

Informacji ofertowych udziela dział Szkód Górniczych KWK „Miechowice”, tel. 81-82-21, wew. 55-37, budynek C.

Zastrzegamy sobie prawo do swobodnego wyboru ofert oraz unieważnienia przetargu bez podania przyczyny.

R0139

JASTRZĘBSKA SPÓŁKA WĘGLOWA SA KOPALNIA WĘGLA KAMIENNEGO „ZOFIÓWKA” UL. RYBNICKA 1, 44-335 JASTRZĘBIE ZDRÓJ

ogłasza przetarg na sprzedaż środków trwałych

Lp	Marka i typ	Rok produkcji	Cena wywoławcza
1.	Koparka Ostrówek K-161N	1980	24.200.000,-
2.	Zamiatarka ZS-13	1984	36.000.000,-
3.	Zbiornik na cement typ 225A poj.25 T	1986	9.000.000,-
4.	Zbiornik na cement typ 225A poj. 25 T	1970	8.000.000,-
5.	Piła taśmowa do drewna	1981	12.000.000,-

Przetarg odbędzie się w dniu 14.12.1994 r. w budynku szkoleniowym przy Kopalni o godz. 10.00. W przypadku niedojścia do skutku pierwszego przetargu, drugi odbędzie się w tym samym dniu. Wadium w wysokości 10 % należy wpłacić do kasy Kopalni do godz. 9.00 w dniu przetargu. Do ceny zakupu doliczony zostanie podatek VAT.

Środki ujęte w pkt. 1,2,3 można oglądać w KWK „Zofiówka” w Jastrzębiu, w pkt. 4 i 5 znajdują się na terenie Spółki „Lokator”, ul. Podhalańska w Jastrzębiu. Kopalnia nie bierze odpowiedzialności za stan techniczny i wady ukryte. Przedsiębiorstwo zastrzega sobie prawo odstąpienia lub unieważnienia przetargu bez podania przyczyny. R0136

Bytomska Spółka Węglowa SA KWK „Powstańców Śląskich” 41-914 Bytom, ul. Strzelców Bytomskich

ogłasza pisemny przetarg ofertowy na wykonanie kotłowni gazowej w Domu Wczasowym „SADYBA” w Bystrej Śląskiej k. Bielska Białej.

Przetarg ma charakter ograniczony. Zapraszamy do składania ofert w zamkniętych, opieczetowanych kopertach z dopiskiem »Przetarg – wykonanie kotłowni gazowej w D.W. „SADYBA”«.

Oferty należy składać w Sekretariacie Z-cy Dyrektora d/s Ekonomiki, Restrukturyzacji i Pracy KWK „Powstańców Śl.” – budynek „C”, telefon 189-00-11 lub 189-00-21 wewn. 5621 w terminie do 12 dni od daty ukazania się niniejszego obwieszczenia licząc dzień ukazania się ogłoszenia jako pierwszy. Informacji na temat wymagań ofertowych udziela Dział Inwestycji pod numerem telefonów 189-00-11 (189-00-21) wewn. 5585 i 5986.

Przetarg odbędzie się w dniu 6.12.1994 o godz. 10.00 w Budynku Szkolenia Wewnętrzzaładowego. Warunkiem uczestnictwa w przetargu jest zapoznanie się z wymogami ofertowymi oraz wpłacenie wadium w wysokości 25 mln złotych w Kasie Kopalni najpóźniej w przeddzień przetargu. Ważność zgłoszonych ofert winna obowiązywać co najmniej do końca postępowania przetargowego.

Zastrzegamy sobie prawo swobodnego wyboru ofert oraz unieważnienia przetargu bez podania przyczyny.

R0135



Bytomska Spółka Węglowa SA Kopalnia Węgla Kamiennego „Powstańców Śląskich” ul. Strzelców Bytomskich, 41-914 BYTOM

ogłasza pisemny przetarg ofertowy na wykonanie remontu i adaptacji 60 szt. sekcji obudowy zmechanizowanej FAZOS 12/28 Oz na obudowę zmechanizowaną FAZOS 21/31 Op. Przetarg ma charakter ograniczony do wykonawców krajowych spełniających wymagania wytycznych w zakresie konstruowania i oceny stopnia zużycia obudów.

Zapraszamy do składania ofert w dwóch zamkniętych, opieczetowanych kopertach z dopiskiem: „Przetarg – remont i adaptacja obudowy FAZOS” zawierających osobno część techniczną oraz osobno część ekonomiczną na adres:

BSW SA Zespół ds. Przetargów, ul. Strzelców Bytomskich 207, 41-914 Bytom, w terminie 14 dni od ukazania się niniejszego obwieszczenia licząc dzień ukazania się jako pierwszy.

Ważność zgłoszonych ofert obowiązywać winna co najmniej do końca postępowania przetargowego.

Przetarg odbędzie się w dniu 8.12.1994 r. w KWK „Powstańców Śląskich” o godz. 10.00.

Warunkiem uczestnictwa w przetargu jest wpłacenie na konto BSW SA: Bank Śląski I/O Bytom nr rach. 312624 – 90652 – 136 wadium w wysokości 200 mln zł najpóźniej w przeddzień przetargu oraz zapoznanie się z warunkami przetargu.

Informacji na temat zakresu rzeczowego oraz harmonogramu robót udziela dział TM KWK „Powstańców” tel. 189-00-11 zaś w zakresie szczegółowych wymagań ofertowych i organizacyjnych przetargu – Zespół ds. Przetargów BSW SA.

Zastrzegamy sobie prawo do swobodnego wyboru oferty oraz unieważnienia przetargu bez podania przyczyny.

R0138

BSW S.A. KWK „Bobrek” w Bytomiu

OGŁASZAMY przetarg pisemny ofertowy.

Na wykonanie remontu w budynkach łazni robotniczej na terenie kopalni.

Przetarg ma charakter ograniczony do wykonawców posiadających uprawnienia do realizacji prac na terenie zakładu górniczego. Wszelkich informacji dotyczących ww. remontu udziela Dział Inwestycji KWK „Bobrek” tel. 1837-586.

Przetarg odbędzie się w terminie 14 dni od daty ukazania się niniejszego ogłoszenia w prasie licząc dzień ukazania się jako pierwszy.

Warunkiem uczestnictwa w przetargu jest wpłacenie wadium w wysokości 34 mln zł w kasie kopalni w dniu przetargu.

Ważność zgłoszenia ofert winna obowiązywać co najmniej do zakończenia postępowania przetargowego.

Zastrzega się prawo swobodnego wyboru ofert, jak również unieważnienia przetargu bez podania przyczyny.

MM/29216/r

Kopalnia Węgla Kamiennego „Wujek” w Katowicach ul. W. Pola 65 zgłasza do odprzedaży niżej wymienione lokomotywy spalinowe:

1. Lokomotywa spalinowa typ SM 30
nr fabr. 6646, rok prod. 1964
2. Lokomotywa spalinowa typ SM 41
nr fabr. 1164, rok prod. 1967

Ogłędzin lokomotyw można dokonać na terenie kopalni. Ceny do uzgodnienia. Szczegółowych informacji udziela oddz. Kolejowy tel. 513-411 wewn. 590.

GO/045p

KATOWICKI HOLDING WĘGLOWY SA

Kopalnia Węgla Kamiennego „Staszic” Katowice, ul. Karolinki 1
tel. 156-40-97, 156-41-43

Ogłasza nieograniczony pisemny przetarg ofertowy na sprzedaż nieruchomości zlokalizowanych w Katowicach-Giszowcu przy ul. Karolinki 1 (w sąsiedztwie Kopalni „Staszic”).

Nieruchomości składają się:

1) z działki nr 2474/55 obręb Mysłowice Las o powierzchni 1248 m² zabudowanej południową częścią budynku stacji diagnostycznej samochodowej (hala obsługowo-naprawcza) w budowie o powierzchni użytkowej 244,9 m², kubaturze 1096,9 m³ oraz fundamentami części szeregowej zabudowy garażowej (5 boksów) o powierzchni 83,4 m² (część A)

2) z działki nr 2475/55 obręb Mysłowice Las o powierzchni 1988 m² zabudowanej północną częścią stacji diagnostycznej samochodowej (hala obsługowo-naprawcza) w budowie o powierzchni 332,5 m² i kubaturze 2153,1 m³ oraz fundamentami części szeregowej zabudowy garażowej (10 boksów) o powierzchni 166,8 m² (część B)

Sprzedaży podlega prawo użytkowania wieczystego gruntu oraz własność budynków fundamentów garaży oraz uzbrojenie terenu.

Ceny wywoławcze dla poszczególnych części opracowanych operatów szacunkowych wynosi:

dla części A – 696.180.000,-
dla części B – 992.480.000,-

Zainteresowanych kupnem prosimy o składanie pisemnych ofert w zalakowanych kopertach z podaniem proponowanej ceny sposobu zapłaty i przeznaczenia nieruchomości.

Oferty należy składać w Dyrekcji Kopalni „Staszic” pokój Nr 216 w terminie 14 dni od daty ukazania się ogłoszenia

Oferty zostaną otwarte komisyjnie w dniu przetargu o godzinie 10-tej w sali konferencyjnej na III piętrze budynku Dyrekcji Kopalni, tj. w 15 dniu po ukazaniu się ogłoszenia, licząc datę ogłoszenia za dzień pierwszy. Składający ofertę jest zobowiązany do zapoznania się z warunkami ofertowymi dostępnymi w Dziale Inwestycji i Rozwoju Kopalni „Staszic”, tel. wewn. 5586 pokój 205, gdzie również udziela się informacji.

Wadium w wysokości 10 proc. ceny wywoławczej należy wpłacić na rachunek bankowy w Banku Śląskim SA VII Oddział Katowice Nr konta 312608-3740 lub złożyć czek potwierdzony najpóźniej do godz. 8.00 w dniu przetargu.

Po otwarciu ofert i rozpatrzeniu przez komisję, oferenci zostaną powiadomieni o decyzji Komisji Przetargowej wraz ze zwrotem wadium.

Zamawiający zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru oferty oraz unieważnienia całości lub części przetargu bez podania przyczyny. Oferent, który przetarg wygrał zobowiązany jest do zawarcia umowy kupno-sprzedaż w terminie w terminie 14 dni, a zwrot wadium otrzymuje w dniu następnym po podpisaniu umowy.

Wadium ulega przepadkowi w razie cofnięcia lub zmiany oferty po rozpoczęciu przetargu lub w razie uchylecia się oferenta, który przetarg wygrał od zawarcia umowy na warunkach określonych w ofercie.

Nabywca nieruchomości jest zobowiązany do pokrycia kosztów związanych z przeniesieniem własności nieruchomości.

W przetargu obowiązywać będzie Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 października 1993 r. poz. 443 § 29

R0132

NSW SA
w Tychach
Zakład 04 KWK
"Jaworzno"
w Jaworznie,
ul. Grunwaldzka 37

OGŁASZA PRZETARG OGRANICZONY

na wykonanie modernizacji i uzupełnienie wyposażenia 4 kpl. pras filtracyjnych typu PF-570 produkcji PMG "PIOMA"

Szczegółowych informacji udziela Dział Inwestycji Kopalni – tel. 644-02 wewn. 5592, 5585.

Przystępujący do przetargu winni spełniać wszystkie wymagania przewidziane regulaminem przetargu, który jest do wglądu w Dziale Umów Kopalni.

Oferty należy składać w Dziale Umów pokój nr 33 tel. 644-02 wewn. 5900, w terminie 14 dni od daty ogłoszenia.

Kopalnia zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru oferty lub unieważnienia przetargu bez podania przyczyny.

R0134



KATOWICKI HOLDING WĘGLOWY S.A.
KOPALNIA WĘGLA KAMIENNEGO „KATOWICE”
W KATOWICACH, UL. KOPALNIANA 6

OGŁASZA PRZETARG OGRANICZONY

do przedsięwzięcia specjalistycznych na wykonanie remontu i przebudowy niżej wymienionych urządzeń:

- 1) WYŁĄCZNIKI TYPU OW – 7 szt.
- 2) WYŁĄCZNIKI TYPU OWS – 2 szt.
- 3) WYŁĄCZNIKI TYPU OWD – 2 szt.
- 4) ZESPÓŁ TRANSFORMATOROWY OZTU/M/K – 4 szt.

Oferowany termin wykonania: 31.01.1995 r.

Informacji technicznych można uzyskać w Dziale Energo-Maszynowym KWK „KATOWICE” w Katowicach, ul. Kopalniana nr 6 w budynku biurowym „A” – telefon 580-061, wew. 4446 lub 4565 codziennie w godzinach od 6.00 – 14.00.

Procedura przetargowa

- 1) Oferty w zamkniętych, zalakowanych, opieczetowanych i opisanych kopertach należy składać w Dziale Energo-Mechanicznym KWK „KATOWICE” w godzinach od 7.00 – 14.00 w terminie do dnia 9.12.1994 r.
Po tym terminie oferty nie będą przyjmowane.
- 2) Wymagania ofertowe wraz z regulaminem przetargowym należy odebrać w Dziale Kapitałowych Remontów KWK „KATOWICE” w Katowicach, ul. Kopalniana 6, budynek „A”, pokój nr 105 w godz. 6.00 – 14.00.
- 3) Wadium w wysokości 10% wartości oferty należy wpłacić na konto KOPALNI „KATOWICE” w Banku Śląskim III Oddział Katowice, konto nr: 319867-599982-131 najpóźniej w dniu komisijnego otwarcia kopert z ofertami.
- 4) Komisyjne otwarcie kopert nastąpi w dniu 12.12.1994 roku o godzinie 10.00 w Sali Konferencyjnej budynku biurowego „A” w Katowicach, przy ul. Kopalnianej 6, gdzie prosimy dostarczyć dowody wpłaty wadium.
- 5) W ciągu 20 dni od daty komisijnego otwarcia kopert KWK „KATOWICE” przesyłać pisemne powiadomienia o wynikach przetargu, oraz nastąpi zwrot wadium na konto oferentów, którzy przetarg przegrali w terminie do jednego dnia po wygaśnięciu ważności oferty. Oferent, który przetarg wygra otrzymuje zwrot wadium na swoje konto w dniu następnym po podpisaniu umowy.
Wadium ulega przepadkowi w razie cofnięcia lub zmiany oferty po rozpoczęciu przetargu lub w razie uchylenia się oferenta, który przetarg wygrał od zawarcia umowy na warunkach oferty przetargowej.
Termin zawarcia umowy do 6 dni roboczych od daty ogłoszenia wyników przetargu.
„ZAMAWIAJĄCY” zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru oferty jak również uznania, że przetarg nie dał rezultatu bez podania przyczyny.

GO/6180/r



KATOWICKI HOLDING WĘGLOWY S.A.
Kopalnia Węgla Kamiennego
„Katowice”
w Katowicach, ul. Kopalniana 6

Ogłasza przetarg

ograniczony do specjalistycznych przedsięwzięcia, uprawnionych do wykonywania robót elektrycznych w podziemnych zakładach górniczych na

- 1) montaż rozdzielni 6kV 13 polowej dwusekcyjnej z szaf RSK-6 Nr 604/A na poz. 630 m
Oferowany termin wykonania – do 28.02.1995 r.
- 2) montaż rozdzielni j.w. lecz na poz. 500 m
Oferowany termin wykonania – do 30.06.1995 r.

Informacji technicznych można uzyskać codziennie w godz. od 7.00 – 9.00 i 13.00 – 14.00 w Dziale Inwestycji i Umów KWK „KATOWICE” tel. 580-061, wew. 4592 lub w Dziale Energomechanicznym tel. 580-061, wew. 4548.

Procedura przetargowa

- 1) Oferty w zamkniętych, zalakowanych, opieczetowanych i opisanych kopertach należy składać w Dziale Inwestycji i Umów – KWK „KATOWICE” w Katowicach, ul. Kopalniana 6 w godz. od 7.00 – 15.00 w terminie do dnia 7.12.1994 r.
Po tym terminie oferty nie będą przyjmowane.
- 2) Wymagania ofertowe wraz z kosztorysem ślepych oraz regulamin przetargowy można otrzymać codziennie w godz. od 7.00–15.00, jak również do dokumentacji technicznej w Dziale Inwestycji i Umów KWK „KATOWICE”.
- 3) Wadium w wysokości 5% wartości oferty należy wpłacić na konto Kopalni w Banku Śląskim III O/M Katowice, konto nr: 319867-599982-131 najpóźniej do godz. 9.00 w dniu komisijnego otwarcia kopert z ofertami.
- 4) Komisyjne otwarcie kopert z ofertami nastąpi w dniu 8.12.1994 r. o godzinie 10.00 w budynku biurowym „A” – sala konferencyjna, na które prosimy dostarczyć dowody wpłaty wadium.
- 5) W ciągu 21 dni od daty komisijnego otwarcia kopert, KWK „KATOWICE” przesyłać pisemne powiadomienie o wynikach przetargu oraz nastąpi zwrot wadium na konta oferentów, którzy przetarg przegrali w dniu następnym po wygaśnięciu ważności oferty. Oferent, który przetarg wygra otrzymuje zwrot wadium w dniu następnym po podpisaniu umowy.
Wadium ulega przepadkowi w razie cofnięcia lub zmiany oferty po rozpoczęciu przetargu lub w razie uchylenia się oferenta, który przetarg wygrał od zawarcia umowy na warunkach oferty przetargowej.
Termin zawarcia umowy do 7 dni roboczych od ogłoszenia wyników przetargu.
Zamawiający zastrzega sobie prawo do swobodnego wyboru oferenta jak również uznania, że przetarg nie dał rezultatu bez podania przyczyny.

GO/6181/r

Jastrzębska Spółka Węglowa SA
Kopalnia Węgla Kamiennego „Pniówek” w Pawłowicach Śl.
(tel. Jastrzębie-Zdrój 713-207, Żory 342-508)

Ogłasza przetarg na roboty górnicze w 1995 r.

1. Drajżenie wyrobisk korytarzowych kamiennych i kamienno-węglowych
2. Przebudowy wyrobisk korytarzowych
3. Likwidacja wyrobisk

W ofercie należy podać:

- koszt drajżenia 1 mb. wyrobiska kamiennego:
- w obudowie V-25/8 o zagęszczeniu 0,75 m przy pomocy MW.
- koszt drajżenia 1 mb. wyrobiska kamiennego:
- w obudowie V-29/9 o zagęszczeniu 0,5 m przy pomocy MW z wykładką betonitową
- koszt drajżenia 1 mb. wyrobiska kamienno-węglowego:
- w obudowie V-25/8 o zagęszczeniu 0,75 przy pomocy MW
- koszt przebudowy 1 mb. wyrobiska w obudowie V-29/9 o zagęszczeniu 0,5 m dla przybierki F=0 - 2 m², 2 - 5 m², 5 - 8 m², 8 - 12 m², 12 - 14 m² i powyżej
- koszt likwidacji 1 mb. wyrobiska w obudowie V-25/8
- o zagęszczeniu 0,75 m i obudowie V-29/9
- o zagęszczeniu 0,5 m
- koszt dniówki kalkulacyjnej dla robót ubocznych wraz z narzutami

Informacji udziela Dział TP-PI inż. Czesław Wagstyl pok. 129, tel. wew. 5588, 5612, w godz. 6.00 - 14.00. Oferty należy składać w budynku Dyrekcji Kopalni pok. nr 4 w zalakowanych kopertach do dnia 8.12.1994 r. do godz. 10.00 wraz z wadium w wysokości 300 mln zł (wadium należy wpłacić w kasie kopalni).

Przetarg odbędzie się w dwóch etapach:

I etap w dniu 9.12.1994 r. - otwarcie ofert

II etap - wybór wykonawcy - o terminie zostaną powiadomione firmy zakwalifikowane do tego etapu.

Jastrzębska Spółka Węglowa SA Kopalnia Węgla Kamiennego „Pniówek” zastrzega sobie prawo odstąpienia od przetargu bez podania przyczyny.

R0141

Jastrzębska Spółka Węglowa SA
Kopalnia Węgla Kamiennego „Pniówek” w Pawłowicach Śl.
(tel. Jastrzębie Zdrój, 713-207, Żory 342-508)

ogłasza przetarg na następujące rodzaje robót w 1995 roku

1. Roboty antykorozyjne konstrukcji stalowej na obiektach zakładu przerobczego.
2. Renowacja konstrukcji żelbetowej suszarni.
3. Roboty remontowe branży ślusarsko-sprawalnicyjnej na suszarni.
4. Wymiana okien stalowych w budynku suszarni.
5. Remont maszyn i urządzeń na zakładzie przerobczym.
6. Konserwacja kanalizacji deszczowej i sanitarnej na KWK „Pniówek” i osiedlu.
7. Naprawy bieżące wentylatorów lutniowych.
8. Naprawy silników budowy ognioszczelnej.
9. Naprawy bieżące transformatorów pojazdowych ognioszczelnych.
10. Pomiary elektryczne i legalizacja urządzeń dołowych i powierzchniowych, prac odbiorczych i ekspertyzy.
11. Remont kapitalny silników elektrycznych budowy ognioszczelnej.
12. Remont kapitalny transformatorów pojazdowych ognioszczelnych.
13. Naprawy i konserwacje urządzeń automatyki i łączności.
14. Naprawy i przerobki zespołów wysuwalnych kopalnianych wyłączników stycznikowych.
15. Remont kapitalny wentylatorów lutniowych.
16. Remont hydrauliki siłowej i sterującej obudów zmechanizowanych Glinik 08/22, Glinik 066/16, Fazos 12/28.
17. Remont elementów obudów zmechanizowanych Glinik 08/22, Glinik 066/16, Fazos 12/28.
18. Remont elementów systemu POLTRAK.
19. Remont kapitalny przekładni typu: Rybnik 80, Gwarek, Skat, Grot, PTG, KRUK.

Oferty należy składać oddzielnie na poszczególne tematy w budynku Dyrekcji Kopalni w pok. nr 4 w zalakowanych kopertach do dnia 8.12.1994 r. do godz. 10.00 wraz z wadium w wysokości 300 mln zł dla poz.: 1, 2, 5, 10, 11, 16, 17, 18, 19 oraz 100 mln zł dla poz.: 3, 4, 6, 8, 9, 12, 13, 14, 15 (wadium należy wpłacić w kasie kopalni).

Przetarg odbędzie się w dwóch etapach:

I etap w dniu 9.12.94 r. - otwarcie ofert

II etap - wybór wykonawcy - o terminie zostaną powiadomione firmy zakwalifikowane do tego etapu

Jastrzębska Spółka Węglowa SA Kopalnia Węgla Kamiennego „Pniówek” zastrzega sobie prawo odstąpienia od przetargu bez podania przyczyny.

R0142



Bytomska Spółka Węglowa SA
Kopalnia Węgla
Kamiennego „Miechowice”,
ul. Racjonalizatorów 52, 41-908 Bytom 8

ogłasza pisemny przetarg ofertowy na roboty związane z:

- odbiorem stałym z wagonów samowyładowczych i okresowym z samochodów odpadów produkcyjnych
- obsługą zwalów węgla.

Przetarg ma charakter ograniczony do wykonawców krajowych posiadających niezbędne uprawnienia. Zapraszamy do składania ofert w zamkniętych, opieczetowanych kopertach z dopiskiem „Przetarg – obsługa zwalów węgla i kamienia” na adres j.w. w terminie 14 dni od daty ukazania się niniejszego obwieszczenia, licząc dzień ukazania się obwieszczenia jako pierwszy. Przetarg odbędzie się 08.12.1994 r. w KWK „Miechowice” o godz. 10.00. Warunkiem uczestnictwa w przetargu jest wpłacenie wadium w wysokości 100 mln zł w kasie kopalni najpóźniej w przeddzień przetargu.

Informacji na temat zakresu robót oraz szczegółowych wymagań ofertowych udziela Dział Przerobki Mechanicznej Węgla KWK „Miechowice” tel. 81-82-21 wew. 5575, 5576.

Zastrzegamy sobie prawo do swobodnego wyboru oferty oraz unieważnienia bez podania przyczyny.

R0140

**JSW SA KOPALNIA WĘGLA
KAMIENNEGO „BORYNIA”
W JASTRZĘBIU ZDROJU,
UL. WĘGLOWA 4**

organizuje przetarg nieograniczony na
remont 1600 szt. stojaków SHC w 1995 r.

Oferty cenowe oraz dopuszczenia GIG prosimy nadsyłać w zalakowanych kopertach z dopiskiem „Remont stojaków SHC” do Działu Inwestycji, Remontów i Usług KWK „Borynia” w ciągu 14 dni od ukazania się ogłoszenia w prasie.

Przetarg odbędzie się w dniu 14.12.1994 r. o godz. 10.00.

Warunkiem uczestnictwa w przetargu jest wpłacenie w kasie kopalni wadium w wysokości 25 mln zł najpóźniej godzinę przed rozpoczęciem przetargu.

Zastrzegamy sobie prawo do swobodnego wyboru oferty oraz unieważnienia przetargu bez podania przyczyny.

R0137



WĘGLOWY RAPORT ONZ

OPUBLIKOWANY został doroczny raport Europejskiej Komisji Gospodarczej przy ONZ, dotyczący sytuacji w przemyśle węglowym na świecie w roku ubiegłym. Raport ten to prawdziwa kopalnia liczb i faktów obrazujących sytuację w poszczególnych regionach świata. Najciekawsze publikuje ostatni 9 numer Rynków Węglowych.

Przed wszystkim konstatacja najważniejsza. W ubiegłym roku na świecie wydobyto ogółem 3.429,6 mln ton węgla kamiennego, o około 70 mln ton mniej niż przed rokiem. To zmniejszenie było m. in. następstwem wyraźnego osłabienia zdolności produkcyjnej kopalń b. Związku Radzieckiego jak też prowadzonej konsekwentnie przez kraje Unii Europejskiej polityki, zamykanie nierentownych kopalń. Zaciążył także na ubiegłorocznych wynikach długotrwały strajk w Stanach Zjednoczonych.

W USA spadek wydobycia szacuje się na ponad 50 mln ton. W dawnym Związku Radzieckim produkcja węgla kamiennego była o 60 mln ton niższa niż w 1992 roku. Największe straty odnotowano w przemyśle węglowym Kazachstanu, gdzie w roku ubiegłym wydobyto o jedną piątą węgla mniej niż rok wcześniej. W krajach Unii Europejskiej produkcja spadła o 25 mln ton, a większa część tego spadku przypadła na górnictwo brytyjskie, które w związku z prywatyzacją zostało poważnie okrojone i myśla o pozbyciu się najbardziej deficytowych kopalń.

LICZBY I FAKTY

O stabilizacji w produkcji węgla kamiennego można mówić w odniesieniu do krajów Europy Środkowej i Wschodniej. O trendach wzrostowych przede wszystkim wobec Azji, a zwłaszcza Chin. Wzrosło także wydobycie w Australii i krajach Ameryki Łacińskiej.

Spójrzmy teraz ile węgla wydobyto w roku ubiegłym na poszczególnych kontynentach.

Na pierwszym miejscu plasuje się bezapelacyjnie Azja, na którym to kontynencie, nie licząc nawet produkcji krajów wchodzących w skład Wspólnoty Państw Niepodległych, wyeksportowano łącznie 1.475.880 tys. ton węgla kamiennego. Na tą pozycję Azji zapracowały przede wszystkim dwa giganty węglowe: Chiny, które wyprodukowały 1.140 mln ton i Indie z wydobyciem wynoszącym w roku ubiegłym 233 mln ton. Do grupy średniaków zaliczyć trzeba w tym regionie świata: Indonezję i oba państwa koreańskie.

Drugim pod względem wielkości produkcji węglowym regionem świata jest Ameryka Północna. Wydobyto tam ponad 808 mln ton węgla z czego ogromna część, bo aż ponad 773 mln ton przypada, rzecz prosta, na Stany Zjednoczone.

Europa zajmuje obecnie w wydobyciu węgla trzecie miejsce, choć w statystykach oddzielnie notuje się poszczególne regiony geograficzne. I tak w krajach Unii Europejskiej wydobyto w roku ubiegłym ponad 161 mln ton węgla, w obszarze środkowowschodnim z górą 154 mln. Oczywiście przoduje tu Polska z zeszłorocznym wydobyciem ponad 130 mln. Na obszarze dawnego Związku Radzieckiego wydobyto łącznie około 408 mln ton, z czego na Rosję przypada 192, a na Ukrainie 116 mln ton węgla.

I wreszcie dwa prawie równorzędne regiony świata, licząc oczywiście nie powierzchnię lecz wydobyty węgiel: Afryka i Oceania. Ta pierwsza to oczywiście mocarstwo węglowe – RPA, w której w ubiegłym roku wydobyto 180 mln ton (w całej Afryce wydobycie wyniosło 187,9 mln ton. Ta druga to z kolei praktycznie Australia z wydobyciem ubiegłorocznym wynoszącym 181 mln ton) w całej Oceanii wydobycie było tylko o 2,7 mln ton większe, dzięki produkcji nowozelandzkiej.

Myślę, że ta statystyka może zaciekawić. (AW)

POŁOŻONĄ chyba najbardziej na północy kopalnią świata (76 stopień szer. geogr. póln.) jest kanadyjska kopalnia cynku i ołowiu Polaris na wyspie Mała Kornwalia, 1100 km za kręgiem polarnym. Całoroczne połączenie zapewniają załozde samoloty, natomiast koncentrat rudy i sprzęt transportowany jest statkami podczas sezonu nawigacyjnego (lipiec – październik).

Do „Atrakcji” kopalni należą białe niedźwiedzie, których agresywność doprowadziła do wprowadzenia zakazu pieszego poruszania się po terenie zakładu. Wiatry o prędkości do 150 km/godz. wiejące przy temperaturach powietrza -50 stopni, wywołują poważne odmrożenia już po odslonięciu ciała na 30 sekund.

Ciekawa była historia budowy kopalni (1982). Wiele urządzeń powierzchni zakładu umieszczono na 122-metrowej barce, którą przeholowano na trasie 4800 km do specjalnego basenu na wyspie. Taką samą metodę przewiduje się przy demontażu instalacji.

TYSIĄC KILOMETRÓW ZA KRĘGIEM POLARNYM

gdy nastąpi zamknięcie kopalni po wyczerpaniu się złoża. Chodzi o to, aby po zakończeniu eksploatacji nie pozostał po kopalni żaden widoczny ślad.

Załoga kopalni mieszka w wygodnych pomieszczeniach z bogatym zapleczem socjalnym i rekreacyjnym (m. in. basen). Liczy sobie 250 osób zatrudnionych w cyklu ośmiu tygodni roboczych i czterech tygodni wypoczynku poza bazą. Tydzień pracy składa się z sześciu 11-godzinnych dniówek dla załogi

podziemnej oraz dniówek 12-godzinnych dla pracowników powierzchni.

Polaris jest kopalnią podziemną (złóże do głębokości 300 m) wydobywającą milion ton rud cynku i ołowiu rocznie. Eksploatacja prowadzona jest w wiecznej zmarzlinie, która w tym rejonie sięga 400 metrów pod powierzchnią ziemi. Sztuka górnicza w kopalni Polaris polega na tym, aby ze względu na warunki obudowy utrzymać górotwór w stanie zamrożonym. Temperatura nie naruszonego górotworu wynosi od -14 stopni przy powierzchni do -3 stopni na maksymalnych głębokościach eksploatacyjnych. W wyniku prac górnich, szczególnie w lecie temperatura niebezpiecznie rośnie, co spowodowało konieczność instalacji agregatów chłodniczych na dalekiej północy! Innym problemem są ścieki z zakładu wzbogacania, które muszą być ze względów ekologicznych zrzucane do osadnika nie płycej niż 26 metrów pod zwierciadłem „wody”. Wymaga to zimą pracy nurków pod grubą warstwą lodu! (B)

KTO KUPUJE ANGIELSKIE KOPALNIE?

BRYTYJSKIE Ministerstwo Handlu i Przemysłu ogłosiło listę pięciu firm, które przeszły sito eliminacyjne (aspirowało 18 firm) kolejnego etapu przetargu na wykup grup kopalń węgla kamiennego, należących do prywatyzowanego przemysłu węglowego British Coal CO. Obecnie będą z nimi prowadzone rokowania, tak, aby sprzedaż 17 czynnych kopalń podziemnych, utrzymywanych w stanie zdolności do podjęcia wydobycia została zakończona w bieżącym roku.

Największym prywatnym producentem węgla w W. Brytanii będzie prawdopodobnie firma RJB, która zamierza wykupić za 600 milionów funtów szterlingów wszystkie angielskie kopalnie podziemne (15) i odkrywkowe (14), działające w trzech grupach.

Za przegranych uważają się firmy, które z udziałem kapitałowym pracowników i menadżerów zamierzały pójść trzecią drogą. Dotyczy to w szczególności Związku Demokratycznych Górników, który oczekiwał życzliwości od rządu za wsparcie go podczas rocznego strajku zorganizowanego przez konkurencyjny Narodowy Związek Górników (A. Scargill).

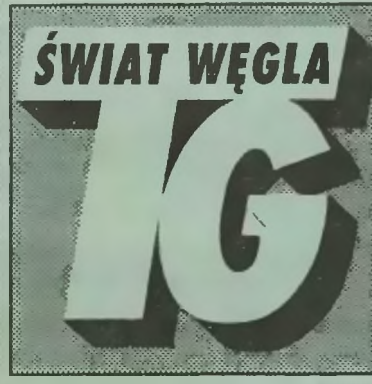
RJB zajmuje się od 20 lat odkrywką eksploatacją węgla w W. Brytanii, a od dwóch lat prowadzi wydobycie w trzech byłych kopalniach British Coal, które ponownie uruchomiono po pamiętnej akcji zamykania kopalń. (B)

ZA WCZEŚNIE chyba mówić o restrukturyzacji rosyjskiego górnictwa węglowego, bo jedna jaskółka nie czyni jeszcze wiosny. Niemniej znamieny jest fakt, że po raz pierwszy, ze względów czysto ekonomicznych, zdecydowano się na zamknięcie kopalni węgla. Chodzi o kopalnię w Chalmer-Ju poło-

PIERWSZA ALE NIE OSTATNIA

żonej 65 km na północ od Worskuty. Mierząc polską skalą nie jest to duży zakład. Wydobywano tu tylko 400 tys. ton węgla rocznie. Zdaniem właściciela, przedsiębiorstwa Rosugol, koszty były stanowczo za wysokie.

W wyniku zamknięcia kopalni pracę straci 1.200 górników. (w)



RADIOWY „WIZERUNEK” ZŁOŻ

METODĄ radiolokacji określić można obecność, geologiczne warunki zalegania oraz wielkość złóż węgla. Tą metodą uzyskiwania radiowego „Wizerunku”, sporządzane są także mapy geologiczne surowców skalnych, węgla kamiennego i innych – informuje o praktyce amerykańskich specjalistów „Mining Magazine”.

Radiolokalizacyjna metoda polega, w zależności od zastosowania, na wysyłaniu radiosygnali z nadajników usytuowanych pod ziemią, do odbiorników na powierzchni lub odwrotnie. Pomiar faz oraz intensywności sygnałów radiosondy, lokalizuje złoża oraz obrazuje strukturę poddawanych badaniom odcinków. Pozwala tym samym na tworzenie podziemnej mapy określonego obszaru. (zet)

Gliwicka Spółka Węglowa S. A. Kopalnia Węgla Kamiennego „Sośnica” 44-103 Gliwice, ul. Błonie 6

ogłasza pisemny przetarg ofertowy

na montaż i dostawę uzupełniającego wyposażenia dla węzła filtracji ciśnieniowej.

Przetarg ma charakter ograniczony do wykonawców krajowych.

Informacji o wymaganiach i przedmiocie przetargu udziela Dział Przeróbki Mechanicznej Węgla tel. 132-03-91 wew. 5572 lub 5271.

Oferty w zamkniętych kopertach należy składać do dnia 8.12.1994 r. w Kancelarii Głównej Kopalni lub nadesłać pod adresem jak wyżej z dopiskiem „Przetarg – montaż węzła filtracji ciśnieniowej”. Otwarcie ofert nastąpi w dniu 9.12.1994 r. o godz. 11.00 w miejscu wskazanym w wymaganiach ofertowych.

Zamawiający zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru ofert oraz prawo do odstąpienia lub unieważnienia przetargu bez podania przyczyn.

Wadium w kwocie 60 mln zł należy wpłacać w kasie kopalni.

GO/6169b

Wydobycie boksytów zmalało na Węgrzech wobec końca lat osiemdziesiątych blisko o połowę w 1993 roku, do około 1,5 miliona ton. Ostatnio podjęto decyzję o zamknięciu kombinatu aluminium Almasfuzito ze względu na rezygnację Rosji i Słowacji z węgierskich, zbyt drogiego dostaw tego metalu. Tylko 20 proc. produkcji znajduje się na rynku wewnętrznym Węgier.

W 1993 roku w światowym górnictwie węglowym zatrudnionych było ponad 9,5 miliona pracowników, najwięcej w Chinach, Indiach, Ukrainie, Rosji i Polsce.

Australijskie stowarzyszenie producentów, dostawców i serwisów sprzętu liczy ponad sto firm.

W górach San Juan w Colorado (USA) złoto wydobywano już 100 lat temu, kiedy równocześnie funkcjonowało tam ponad 50 małych kopalń. Do dzisiaj wypływają z nich kwaśne wody kopalniane zanieczyszczające rzeki. Na te zaszłości nałożyła się niefrasobliwość dwudziestowiecznych firm górniczych, odprowadzających ługi z procesu przerobczego do nie izolowanego zbiornika. Efekt – to zanieczyszczone cyjankami wody

podziemne i kary administracyjne. Firma nie zdecydowała się na działania proekologiczne i wolała tańszą upadłość.

W RPA ginie rocznie średnio 12 górników podczas głębinienia szybów w ubiegłych latach. Ostatnio postęp jest jednak wyraźny: 34 ofiary w 1983 roku i 8 wypadków śmiertelnych dziesięć lat później.

Według najnowszego raportu Międzynarodowego Biura Pracy w Genewie, średni tydzień roboczy produkcyjnego pracownika pod ziemią wynosił w górnictwie węglowym: Indii – 48 godzin, USA – 44 i pół godziny, 40 godz. w Kanadzie (Alberta), 37 i pół godziny w Polsce oraz 30 godzin w Rumunii i na Ukrainie.

W czołówce głównych produktów eksportowych Australii znajduje się według wartości wywozu: węgiel, złoto, wełna, ruda żelaza, mięso, zboże, aluminium, surowa ropa naftowa i skroplony gaz ziemny.

KĘSY

Południowa i zachodnia Europa ucierpiały ostatnio od powodzi. Węzły przeciwnie problemy przeżywały niedawno górnicy w Papui-Nowej Gwinei. Brak normalnych odpadów spowodował tak niski stan rzek, że niemożliwy był transport sprzętu w głąb kraju do budowanej kopalni złota. Dostęp w tamtym pozbawionym infrastruktury transportowej rejonie możliwy jest tylko drogą wodną.

Międzynarodowa Organizacja Pracy ocenia, że w światowym górnictwie węglowym ginie rocznie około 10800 pracowników, a ponad 12 proc. ulega w ciągu roku wypadkom powodującym niezdolność do pracy.

Przy okazji największej wystawy sprzętu górniczego w RPA – Electra Mining, organizowane są targi wynalazczości w zakresie BHP. W tegorocznej edycji zakwalifikowali 184 wytwórcy i pomysły służące bezpieczeństwu w górnictwie. Oprócz kryteriów technicznych decyduje również cena: prezentowane urządzenia lub technologia nie może kosztować drożej niż około 2500 dolarów. (B)

Trybuna Górnicza

Redaktor naczelny
RYSZARD FEDOROWSKI
tel. 157-20-43,
Redaguje zespół
Opracowanie graficzne
Ryszard Twardoch
Adres redakcji
Katowice, ul. Powstańców 30
tel. 157-21-43, 157-21-71, 157-22-71
fax 157-20-43
ISSN 1231 9996

Wydawca: Górnośląskie Towarzystwo Prasowe sp. z o.o.
na zlecenie Wydawnictwa Górniczego sp. z o.o.
(za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada)